

Верховний
Суд

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2024 році

Опрацьовано статистичні дані Державної судової адміністрації України, Офісу Генерального прокурора, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду

Статистичні показники за 2024 та 2023 роки відображено без урахування даних судів, територіальну підсудність яких було змінено у зв'язку з неможливістю здійснювати правосуддя під час воєнного стану

З М І С Т

1. Загальні показники руху справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення. Навантаження на суддів.
2. Загальні показники розгляду справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення. Якість розгляду.
3. Розгляд матеріалів кримінального судочинства та кримінальних проваджень (справ).
 - 3.1. Розгляд матеріалів кримінального судочинства та кримінальних проваджень місцевими загальними судами.
 - 3.2. Оперативність розгляду місцевими загальними судами кримінальних проваджень.
 - 3.3. Розгляд клопотань, скарг, заяв під час досудового розслідування та судового розгляду.
 - 3.4. Апеляційний розгляд матеріалів кримінального судочинства та кримінальних проваджень.
 - 3.5. Касаційний розгляд кримінальних проваджень, процесуальних звернень кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення.
 - 3.6. Розгляд кримінальних проваджень (справ) про кримінальні правопорушення, вчинені неповнолітніми чи за їх участю.
 - 3.7. Розгляд кримінальних проваджень (справ) про кримінальні правопорушення, вчинені організованими групами та злочинними організаціями.
 - 3.8. Склад та структура засуджених осіб. Види покарання.
4. Розгляд загальними судами справ про адміністративні правопорушення.
 - 4.1. Розгляд загальними судами справ про порушення Правил дорожнього руху.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОКАЗНИКИ РУХУ СПРАВ І МАТЕРІАЛІВ КРИМІНАЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА ТА ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ. НАВАНТАЖЕННЯ НА СУДДІВ

Упродовж 2024 р. згідно з даними статистичних звітів Державної судової адміністрації України¹, Вищого антикорупційного суду² та Верховного Суду³ на розгляд до загальних місцевих і апеляційних судів, Вищого антикорупційного суду та Верховного Суду усього надійшло 2 млн 70 тис. [2 млн 80 тис.]⁴ справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення, що порівняно з 2023 роком на 0,5 % менше; із них справ і матеріалів:

- кримінального судочинства – 1 млн 163 тис. [1 млн 121 тис.];
- про адміністративні правопорушення – 907 тис. [959 тис.].

У тому числі до місцевих загальних судів на розгляд надійшло усього 1 млн 805 тис. [1 млн 820 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення, що на 0,8 % менше. Із них справ і матеріалів:

- кримінального судочинства – 932 тис. [895 тис.];
- про адміністративні правопорушення – 873 тис. [925 тис.].

Зокрема у провадженні слідчих суддів (місцеві суди та апеляційні суди у порядку статті 248 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України)) під час досудового розслідування перебувало 868 тис. [856 тис.] клопотань, скарг, заяв, що на 1,4 % більше, із яких 851 тис. надійшла на розгляд протягом 2024 р. Слідчі судді розглянули 847 тис. [837 тис.] клопотань (97,5 % [97,8 %] від тих, що перебували на розгляді), із яких задоволено 682 тис., або 80,6 % [80,8 %] від кількості розглянутих.

Показник середньої кількості надходження справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення у розрахунку на одного працюючого суддю місцевого загального суду у 2024 р. становив 615 [639].

До апеляційних загальних судів на розгляд надійшло усього 245 тис. [237 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення, що на 3,2 % більше, ніж у попередньому році. Із них справ і матеріалів:

- кримінального судочинства – 210 тис. [204 тис.];
- про адміністративні правопорушення – 35 тис. [33 тис.].

Показник середньої кількості надходження справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення у розрахунку

¹ Статистичні звіти Державної судової адміністрації України за формами: № 1-мзс «Звіт місцевих загальних судів про розгляд судових справ», № 2-азс «Звіт апеляційних судів про розгляд судових справ», № 1-ЄЗ «Оперативний статистичний звіт щодо стану здійснення правосуддя місцевими та апеляційними судами».

² Статистичні звіти Вищого антикорупційного суду за формами: № 1-о ВАКС «Звіт Вищого антикорупційного суду про оперативність розгляду матеріалів» та № 2-о АП ВАКС «Звіт апеляційної палати Вищого антикорупційного суду про розгляд судових справ».

³ Статистичні звіти Верховного Суду за формами: № 2-ВС «Звіт про здійснення правосуддя Великою Палатою Верховного Суду» та № 5-ВС «Звіт про здійснення правосуддя Касаційним кримінальним судом у складі Верховного Суду».

⁴ Тут і далі у квадратних дужках наведено відповідні дані за 2023 рік.

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2024 році

на одного працюючого суддю апеляційного загального суду у 2024 р. становив 573 [457].

До Вищого антикорупційного суду (далі – ВАКС) усього надійшло 12,5 тис. [12 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства, із них на розгляд слідчих суддів – 11,9 тис. [11,6 тис.] клопотань, скарг, заяв щодо застосування заходів забезпечення кримінального провадження під час досудового розслідування, а також апеляційних скарг на ухвали слідчих суддів.

До Верховного Суду усього надійшло 8,4 тис. [10,9 тис.] процесуальних звернень кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення, що на 23,2 % менше, із них до Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (далі – ККС ВС) – 8,3 тис. [10,8 тис.], Великої Палати Верховного Суду – 46 [99] процесуальних звернень кримінального судочинства.

Показник середньої кількості надходження процесуальних звернень і кримінальних проваджень у розрахунку на одного суддю ККС ВС⁵ у 2024 р. становив 320 [386].

Респондент	Надійшло на розгляд справ і матеріалів				
	2022	2023	2024	динаміка % (2024 до 2023)	динаміка % (2024 до 2022)
Усього, із них:	1 516 135	2 079 990	2 069 959	-0,5	36,5
кримінальне судочинство	789 390	1 121 139	1 162 697	3,7	47,3
місцеві суди	638 711	894 573	931 896	4,2	45,9
апеляційні суди	137 255	203 723	210 075	3,1	53,1
Вищий антикорупційний суд	7 339	12 123	12 492	3,0	70,2
Касаційний кримінальний суд у складі Верховного Суду	6 016	10 621	8 188	-22,9	36,1
Велика Палата Верховного Суду	69	99	46	-53,5	-33,3
про адміністративні правопорушення	726 745	958 851	907 262	-5,4	24,8
місцеві суди	703 344	925 284	872 616	-5,7	24,1
апеляційні суди	23 283	33 373	34 502	3,4	48,2
Вищий антикорупційний суд	1	0	0	–	-100,0
Касаційний кримінальний суд у складі Верховного Суду	117	194	144	-25,8	23,1

Із урахуванням нерозглянутих за попередній рік справ і матеріалів, упродовж 2024 р. на розгляді загальних місцевих і апеляційних судів, ВАКС та Верховного Суду усього перебувало 2 млн 297 тис. [2 млн 280 тис.] справ і

⁵ Показник навантаження (тут і далі) розраховано із урахуванням середньої кількості суддів, які здійснювали правосуддя у ККС ВС у 2024 р.

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2024 році

матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення, що порівняно з 2023 р. на 0,7 % більше; із них справ і матеріалів:

- кримінального судочинства – 1 млн 304 тис. [1 млн 245 тис.];
- про адміністративні правопорушення – 993 тис. [1 млн 34 тис.].

У тому числі на розгляді **місцевих загальних судів** усього **перебувало** 2 млн 12 тис. [2 млн] справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення, що на 0,5 % більше. Із них справ і матеріалів:

- кримінального судочинства – 1 млн 58 тис. [1 млн 4 тис.];
- про адміністративні правопорушення – 954 тис. [997 тис.].

На розгляді **апеляційних загальних судів** усього **перебувало** 262 тис. [253 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення, що на 3,5 % більше, ніж у попередньому році. Із них справ і матеріалів:

- кримінального судочинства – 223 тис. [216 тис.];
- про адміністративні правопорушення – 39 тис. [37 тис.].

На розгляді **ВАКС** усього **перебувало** 12,9 тис. [12,6 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства, що на 3 % більше.

На розгляді **Верховного Суду** усього **перебувало** 10 тис. [12,7 тис.] процесуальних звернень кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення, що на 20,7 % менше. Із них на розгляді **ККС ВС** – майже 10 тис. [12,6 тис.] процесуальних звернень і кримінальних проваджень, **Великої Палати Верховного Суду** – 56 [106].

Респондент	Перебувало на розгляді справ і матеріалів				
	2022	2023	2024	динаміка % (2024 до 2023)	динаміка % (2024 до 2022)
Усього, із них:	1 719 983	2 279 572	2 296 652	0,7	33,5
кримінальне судочинство	911 778	1 245 144	1 303 820	4,7	43,0
місцеві суди	747 541	1 003 869	1 057 572	5,3	41,5
апеляційні суди	148 183	216 263	223 427	3,3	50,8
Вищий антикорупційний суд	7 658	12 551	12 926	3,0	68,8
Касаційний кримінальний суд у складі Верховного Суду	8 321	12 355	9 839	-20,4	18,2
Велика Палата Верховного Суду	75	106	56	-47,2	-25,3
про адміністративні правопорушення	808 205	1 034 428	992 832	-4,0	22,8
місцеві суди	781 609	997 328	954 172	-4,3	22,1
апеляційні суди	26 477	36 902	38 516	4,4	45,5
Вищий антикорупційний суд	1	0	0	-	-100,0
Касаційний кримінальний суд у складі Верховного Суду	118	198	144	-27,2	22,0

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2024 році

2. ЗАГАЛЬНІ ПОКАЗНИКИ РОЗГЛЯДУ СПРАВ І МАТЕРІАЛІВ КРИМІНАЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА ТА ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ. ЯКІСТЬ РОЗГЛЯДУ

Респондент	Розглянуто справ і матеріалів				
	2022	2023	2024	динаміка % (2024 до 2023)	динаміка % (2024 до 2022)
Усього, із них:	1 505 530	2 037 411	2 034 846	-0,1	35,2
кримінальне судочинство	782 016	1 099 133	1 136 603	3,4	45,3
місцеві суди	633 057	874 456	907 356	3,8	43,3
апеляційні суди	135 703	202 742	208 960	3,1	54,0
Вищий антикорупційний суд	7 231	12 110	12 383	2,3	71,2
Касаційний кримінальний суд у складі Верховного Суду	5 962	9 734	7 867	-19,2	32,0
Велика Палата Верховного Суду	63	91	37	-59,3	-41,3
про адміністративні правопорушення	723 514	938 278	898 243	-4,3	24,2
місцеві суди	700 412	905 216	864 156	-4,5	23,4
апеляційні суди	22 987	32 864	33 948	3,3	47,7
Вищий антикорупційний суд	1	0	0	-	-100,0
Касаційний кримінальний суд у складі Верховного Суду	114	198	139	-29,8	21,9

Протягом 2024 р. розглянуто усього 2 млн 35 тис. [2 млн 37 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення, що порівняно з попереднім роком на 0,1 % менше. Із них справ і матеріалів:

- кримінального судочинства – 1 млн 137 тис. [1 млн 99 тис.];
- про адміністративні правопорушення – 898 тис. [938 тис.].

У тому числі місцеві загальні суди по першій інстанції усього розглянули 1 млн 772 тис. [1 млн 780 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення, що на 0,5 % менше. Із них справ і матеріалів:

- кримінального судочинства – 907 тис. [874 тис.];
- про адміністративні правопорушення – 864 тис. [905 тис.].

Апеляційні загальні суди за апеляціями та апеляційними скаргами розглянули усього 243 тис. [236 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення, що на 17,2 % більше. Із них справ і матеріалів:

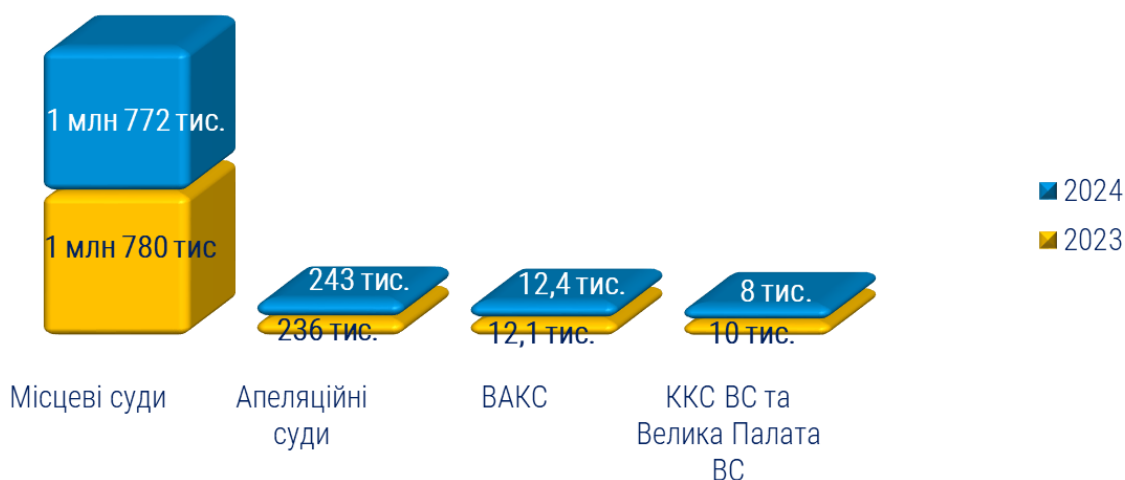
- кримінального судочинства – 209 тис. [203 тис.];
- про адміністративні правопорушення – 34 тис. [33 тис.].

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2024 році

ВАКС усього розглянув 12,4 тис. [12,1 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства, що на 2,3 % більше.

Верховний Суд усього розглянув 8 тис. [10 тис.] процесуальних звернень кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення, що менше на 19,8 % порівняно з 2023 р. У тому числі ККС ВС розглянув 8 тис. [9,9 тис.], Велика Палата Верховного Суду – 37 [91].

Розгляд справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення у 2023-2024 роках

Протягом 2024 р. на 2,4 % збільшилася кількість осіб, стосовно яких в апеляційному порядку скасовано і змінено вироки місцевих загальних судів, – 6 тис. [5,9 тис.]; їх частка від кількості осіб, щодо яких ухвалено вироки місцевими загальними судами, також зросла порівняно з попереднім роком і становила 7,6 % [6,8 %]. Усього в апеляційному порядку скасовано та змінено вироки та ухвали місцевих загальних судів щодо 12,5 тис. [12,4 тис.] осіб (більше на 0,8 %).

У касаційному порядку скасовано і змінено судові рішення у кримінальних провадженнях (справах) у 1,1 тис. [976] кримінальних провадженнях (більше на 8,5 %) стосовно 1,2 тис. [1 тис.] осіб. Із них у касаційному порядку скасовано і змінено саме *вироки* місцевих та апеляційних загальних судів стосовно 433 [422] осіб; у тому числі *скасовано* – стосовно 286 [308] осіб, *змінено* – щодо 147 [114] осіб.

Великою Палатою Верховного Суду за результатами здійснення правосуддя на підставі касаційних скарг у кримінальному судочинстві *скасовано* судові рішення в 1 [2] кримінальному провадженні та *змінено* у 2 [0] кримінальних провадженнях.

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2024 році

На 0,5 % зменшилася кількість осіб, щодо яких в апеляційному порядку скасовано та змінено постанови, винесені місцевими загальними судами у справах про адміністративні правопорушення, – 6,4 тис. [майже 6,5 тис.]. Їх частка від загальної кількості осіб, стосовно яких місцевими загальними судами винесено постанови у справах про адміністративні правопорушення, залишилася на рівні попереднього року – 0,8 % [0,8 %].

За статистичними даними ДСА у 2024 р. відсоток справ і матеріалів кримінального судочинства, загальний термін проходження яких у місцевих загальних судах тривав понад 1 рік, становив 34,6 % [35 %]; про адміністративні правопорушення – 12 % [8,5 %]. В апеляційних загальних судах цей показник становив: справи і матеріали кримінального судочинства – 31,2 % [27,4 %]; про адміністративні правопорушення – 6,7 % [8,6 %].

3. РОЗГЛЯД МАТЕРІАЛІВ КРИМІНАЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА ТА КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ (СПРАВ)

3.1. Розгляд матеріалів кримінального судочинства та кримінальних проваджень (справ) місцевими загальними судами

У 2024 р. згідно зі статистичними даними ДСА на розгляді місцевих загальних судів по першій інстанції усього перебувало⁶ 1 млн 58 тис. [1 млн 4 тис.] матеріалів кримінального судочинства та кримінальних проваджень (справ), що на 5,3 % більше, ніж у 2023 р.

Із них у провадженні перебувало⁷:

- кримінальних проваджень (справ), що надійшли до суду з обвинувальним актом, – 216 тис. [208 тис.], що на 3,7 % більше;
- проваджень з клопотанням про звільнення від кримінальної відповідальності (за справами без обвинувальних актів) – 5,9 тис. [1,2 тис.], що у 5,1 раза більше;
- проваджень з клопотанням про застосування примусових заходів виховного характеру щодо неповнолітніх – 451 [433];
- проваджень з клопотанням про застосування примусових заходів медичного характеру – 1,8 тис. [1,9 тис.], що на 3,6 % менше;
- клопотань, подань слідчих органів – 604 тис. [610 тис.], що на 0,9 % менше;
- скарг на дії слідчих органів – 84 тис. [74 тис.], що більше на 13 %;
- заяв про відвід суддів – 14,4 тис. [13 тис.], що на 10,7 % більше;
- подань, клопотань у порядку виконання судових рішень – 102 тис. [72 тис.], що більше на 41,5 %;
- матеріалів про надання міжнародної правової допомоги – 723 [745];

⁶ Статистичний звіт ДСА форми № 1-ЄЗ «Оперативний статистичний звіт щодо стану здійснення правосуддя місцевими та апеляційними судами».

⁷ Статистичний звіт ДСА форми № 1-к «Звіт судів першої інстанції про розгляд матеріалів кримінального провадження».

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2024 році

- справ про перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами – 609 [710];
- справ про відновлення втрачених матеріалів – майже 5 тис. [1,5 тис.], що у 3,2 раза більше.

Місцеві загальні суди **закінчили провадження** у 907 тис. [874 тис.] матеріалах кримінального судочинства та кримінальних провадженнях (справах), або 85,8 % [87,1 %] від тих, що перебували на розгляді протягом року. Із них закінчено провадження у 102 тис. [107 тис.] кримінальних провадженнях (справах); їх частка від загальної кількості тих, що перебували на розгляді, становила 47,4 % [51,3 %].

Із прийняттям судового рішення місцеві загальні суди розглянули 826 тис. [802 тис.] матеріалів кримінального судочинства та кримінальних проваджень (справ), що на 3 % більше порівняно з попереднім роком, або 93,2 % [93,7 %] від кількості тих, провадження в яких закінчено.

Обвинувальний або виправдувальний вирок місцеві загальні суди ухвалили майже у 77,4 тис. [84,1 тис.] кримінальних провадженнях (справах), що на 8 % менше, або 76 % [79 %] від кількості тих справ, провадження в яких закінчено. Виправдувальні вироки ухвалено стосовно 782 [810] осіб, що на 3,5 % менше; проте їх частка від кількості всіх осіб, щодо яких ухвалено вироки, залишилася на рівні попереднього року і становила 1 % [1 %]. У тому числі у справах публічного обвинувачення виправдувальні вироки ухвалено стосовно 779 [805] осіб.

Із закриттям кримінального провадження місцеві загальні суди розглянули 23 тис. [20 тис.] кримінальних провадження (справ); їх частка від кількості тих справ, провадження в яких закінчено, становила 22,5 % [18,4 %].

За нововиявленими або виключними обставинами у провадженні місцевих загальних судів перебувало 609 [710] кримінальних провадження (справ). Закінчено провадження у 429 [513] кримінальних провадженнях (справах), із них повернуто – 208 [252] заяв; заяву задоволено із скасуванням вироку й ухваленням нового вироку – у 10 [13] справах; задоволено заяву із скасуванням ухвали і постановленням нової ухвали – у 40 [42] справах; заяву залишено без задоволення – у 155 [176] справах.

Станом на 31 грудня 2024 р. місцеві загальні суди **не розглянули**⁸ 150 тис. матеріалів кримінального судочинства та кримінальних проваджень (справ), або 14,2 % [12,9 %] від загальної кількості тих, що перебували на розгляді протягом року; із них кримінальних проваджень (справ) – 113 тис., або 52,6 % [49 %].

У структурі кримінальних проваджень (справ), які були розглянуті місцевими загальними судами з ухваленням вироку, найбільшу частку, як і в попередньому році, становили справи про вчинення кримінальних правопорушень проти власності (статті 185–198 Кримінального кодексу України (далі – КК України)) – 25,5 % [32,2%] від усіх розглянутих місцевими загальними судами справ із

⁸ Статистичний звіт ДСА форми № 1-ЄЗ «Оперативний статистичний звіт щодо стану здійснення правосуддя місцевими та апеляційними судами».

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2024 році

ухваленням вироку, або 27 тис. [27 тис.] таких справ;

– справи про кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи (статті 115–145 КК України) – 20,3 % [15 %], або 21,9 тис. [12,6 тис.];

– справи про кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів (статті 305–320 КК України) – 16,9 % [19,7 %], або 18,2 тис. [16,5 тис.];

– справи про кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові злочини) (статті 402–435 КК України) – 7,1 % [4,3 %], або 7,7 тис. [3,6 тис.];

– справи про кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту (статті 276–292 КК України) – 6,3 % [4 %], або 6,8 тис. [3,4 тис.];

– справи про кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян (статті 338–360 КК України) – 5,1 % [6,8 %], або 5,4 тис. [5,8 тис.];

– справи про кримінальні правопорушення проти громадської безпеки (статті 255–270¹ КК України) – 3,1 % [3,7 %], або 3,3 тис. [3,1 тис.];

– справи про кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, (статті 364–370 КК України) – 3 % [2,4 %], або 3,2 тис. [2,1 тис.];

– справи про злочини проти основ національної безпеки України (статті 109–114¹ КК України) – 2,3 % [1,8 %], або 2,4 тис. [1,6 тис.];

– справи про кримінальні правопорушення проти правосуддя (статті 371–400 КК України) – 2,1 % [1,7 %], або 2,3 тис. [1,4 тис.];

– справи про кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина (статті 157–184 КК України) – 1,9 % [1,8 %], або 2 тис. [1,5 тис.];

– справи про кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканості державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації (статті 328–337 КК України) – 1,7 % [1,9 %], або 1,8 тис. [1,6 тис.];

– справи про кримінальні правопорушення проти довілля (статті 236–254 КК України) – 1,3 % [1,3 %], або 1,4 тис. [1,1 тис.];

– справи про кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності (статті 293–304 КК України) – 1,3 % [1,3 %], або 1,4 тис. [1,1 тис.];

– справи про кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності (статті 199–233 КК України) – 1 % [0,6 %], або 1,1 тис. [465];

– справи про кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку (статті 436–447 КК України) – 0,5 % [0,9 %], або 558 [718];

– справи про кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості особи (статті 152–156 КК України) – 0,3 % [0,3 %], або 320 [273];

– справи про кримінальні правопорушення у сфері використання

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2024 році

електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку (статті 361–363¹ КК України) – 0,2 % [0,1%], або 179 [114];

– справи про кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва (статті 271–275 КК України) – 0,1 % [0,1 %], або 127 [51];

– справи про кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи (статті 146–151 КК України) – 0,1 % [0,1 %], або 73 [70] справи.

У 2024 р. **потерпіло від злочинів 36,9 тис. [42,2 тис.] осіб**, що на 12,5 % менше, із них: **жінок** – майже 17 тис. [19 тис.], **чоловіків** – 20 тис. [23,1 тис.]. Із загальної кількості потерпілих від злочинів **неповнолітні особи** становили 1,8 тис. [1,6 тис.], у тому числі дівчаток – 757 [682]. Завдано матеріальної та моральної шкоди 24 тис. [30,3 тис.] осіб, або 65,1 % [71,8 %] від кількості усіх потерпілих від злочинів, на загальну суму 1 млрд 200 млн грн.

Розгляд місцевими загальними судами з ухваленням вироку кримінальних проваджень (справ) за розділами Особливої частини Кримінального кодексу України у 2024 році

3.2. Оперативність розгляду місцевими загальними судами кримінальних проваджень (справ)⁹

Упродовж 2024 р. збільшилася як кількість **нерозглянутих кримінальних проваджень** (без матеріалів), так і їх частка від тих, що перебували на розгляді. Станом на 31 грудня 2024 р. місцеві загальні суди не розглянули 87 тис. [81 тис.] справ (за винятком тих, провадження в яких зупинено), що на 7,6 % більше порівняно з попереднім роком; їх частка також зросла і становила 40,5 % [39,1 %].

У строк **понад 6 місяців** залишилися нерозглянутими 15,6 тис. [13,7 тис.] справ, що на 14,2 % більше; їх частка від кількості тих, що перебували на розгляді, також дещо збільшилася – 7 % [6,5 %].

Понад 1 рік у провадженні місцевих загальних судів перебувало 17,5 тис. [11,3 тис.] справ, що на 54,6 % більше, або 7,8 % [5,3 %] від кількості справ, що перебували на розгляді. Найбільший відсоток нерозглянутих понад 1 рік кримінальних проваджень (справ) зафіксовано у місцевих загальних судах областей: Харківської – 11,5 % від кількості справ, що перебували на розгляді судів області, Дніпропетровської – 9,6 %, Житомирської – 9,1 %, Запорізької – 9 %, Одеської – 8,7 %, Київської – 8,3 % та м. Києва – 9,5 %. Найменший відсоток таких кримінальних проваджень (справ) спостерігався у місцевих загальних судах областей: Чернігівської – 3,6 %, Хмельницької – 4,3 %, Івано-Франківської – 4,5 %, Тернопільської – 4,5 % та Чернівецької – 4,9 %.

Понад 2 роки у провадженні місцевих загальних судів перебувало 29,3 тис. [29,7 тис.] справ, що на 1,3 % менше, їх частка від тих, що перебували упродовж року на розгляді також зменшилась і становила 13,1 % [14 %]. Найбільший відсоток нерозглянутих понад 2 роки кримінальних проваджень (справ) зафіксовано у місцевих загальних судах областей: Херсонської – 33,1 % від кількості справ, що перебували на розгляді судів області, Одеської – 20,4 %, Миколаївської – 17,2 %, Житомирської – 16,8 %, Київської – 16,8 % та м. Києва – 21,4 %. Найменший відсоток таких кримінальних проваджень (справ) спостерігався у місцевих загальних судах областей: Чернігівської – 3,5 %, Чернівецької – 3,6 % та Тернопільської – 5,2 %.

Минулого року відбулося збільшення як кількості кримінальних проваджень (справ), так і кількості **осіб, які трималися під вартою і рахувалися за судами понад 6 місяців**, проте частка таких проваджень від загального обсягу тих, що перебували на розгляді, залишилася майже на рівні попереднього року. Станом на 31 грудня 2024 р. місцеві загальні суди по першій інстанції не розглянули 7,3 тис. [6,4 тис.] кримінальних проваджень (справ), що на 14,5 % більше, або 3,4 % [3,1 %] від кількості тих, що перебували у провадженні судів, та за якими 9 тис. [7,9 тис.] осіб трималися під вартою і рахувалися за судами понад 6 місяців. Найбільша кількість таких нерозглянутих кримінальних

⁹ Статистичний звіт ДСА форми № 1-мз «Звіт місцевих загальних судів про розгляд судових справ».

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2024 році

проваджень (справ) перебувала в судах м. Києва – 1,1 тис. справи стосовно 1,4 тис. осіб та областей: Дніпропетровської – 1,1 тис. справ (1,4 тис. осіб); Харківської – 769 справ (898 осіб); Херсонської – 658 справ (719 осіб); Одеської – 638 справ (827 осіб); Львівської – 307 справ (430 осіб); Київської – 295 справ (406 осіб).

Протягом 2024 р. також збільшилася (на 2,5 %) кількість фактів відкладення розгляду кримінальних проваджень (справ) місцевими загальними судами – майже 389 тис. [380 тис.].

До тривалого перебування справ на розгляді місцевих загальних судів, як і в попередні роки, призводила неявка у судові засідання учасників кримінального провадження. Так, через неприбуття (неявку) обвинувачених (підсудних), свідків, захисників, прокурорів та інших учасників процесу зафіксовано 99 тис. [102 тис.] фактів відкладення розгляду кримінальних проваджень (справ); проте їх частка від загальної кількості фактів відкладення розгляду кримінальних проваджень (справ) протягом року зменшилася – 25,4 % [26,8 %].

Із них через неприбуття (неявку):

- обвинуваченого (підсудного) – 62,1 тис. [61 тис.];
- свідків чи потерпілих – 17 тис. [19 тис.];
- захисника – 9,2 тис. [10 тис.];
- прокурора – 2,8 тис. [2,7 тис.].

Через нездійснення доставки до суду обвинуваченого (підсудного), який тримається під вартою, зафіксовано 1,9 тис. [2,7 тис.] фактів відкладення розгляду кримінальних проваджень (справ), що менше на 29,4 %.

Упродовж 2024 р. зафіксовано 2,5 тис. [3,1 тис.] фактів ухвалення місцевими загальними судами рішень про привід свідка під час розгляду

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2024 році

кримінальних проваджень (справ), що на 19,1 % менше, ніж у попередньому році. Із них відповідні підрозділи органів внутрішніх справ, органів безпеки, органів, що здійснюють контроль за дотриманням податкового законодавства, не виконали постанови судів про привід осіб у 1,3 тис. [1,6 тис.] матеріалах, або 54,6 % [50,9 %] від кількості тих, у яких було прийнято рішення про привід свідка; про **привід обвинуваченого (підсудного)** – 12,8 тис. [12,7 тис.] фактів (більше на 0,8 %); із них не виконано постанови судів про привід обвинуваченого (підсудного) – у 7,2 тис. [7,1 тис.] матеріалах (майже кожна друга постанова суду), або 56,4 % [56,2 %]. Місцеві загальні суди змінили обвинуваченому (підсудному) запобіжний захід на **взяття під варту** у 278 [210] кримінальних провадженнях (справах). **Грошове стягнення** накладено на 362 [379] особи.

У зв'язку із **розшуком обвинуваченого (підсудного)** місцеві загальні суди зупинили провадження у 14,4 тис. [12,2 тис.] справах, що порівняно з 2023 р. на 17,9 % більше; проте їх частка від кількості справ, провадження в яких зупинено, зменшилася до 55,1 % [60,6 %]. Найбільший відсоток зупинених провадженням кримінальних справ у зв'язку з розшуком обвинуваченого (підсудного) відмічався у місцевих загальних судах областей: Донецької – 91,7 % від загальної кількості зупинених провадженням справ області, Херсонської – 73,9 %, Одеської – 71,9 %, Харківської – 64 %, Дніпропетровської – 60 %, Полтавської – 59,9 % та м. Києва – 65,5 %.

У 2024 р. кількість кримінальних проваджень (справ) і матеріалів, **провадження в яких закінчено протягом 3-х місяців**, становила 847 тис. [816 тис.]. У строк **від 3 місяців до 1 року** закінчено провадження у 41 тис. [35,1 тис.] справ і матеріалів; **понад 1 року до 2 років** – 8 тис. [8 тис.] справ і матеріалів; **понад 2 років до 3 років** – 3,2 тис. [4,3 тис.] справ і матеріалів. Кількість справ і матеріалів, провадження в яких закінчено минулого року, а їх розгляд тривав **понад 3 роки**, становила 5,2 тис. [5,7 тис.].

3.3. Розгляд клопотань, скарг, заяв під час досудового розслідування та судового розгляду¹⁰

Протягом 2024 р. у провадженні слідчих суддів (*місцеві та апеляційні суди*) під час досудового розслідування на 1,4 % більше **перебувало** клопотань, скарг, заяв досудового розслідування, апеляційних скарг на ухвали слідчих суддів та клопотань про надання дозволу на проведення негласної слідчої (розшукової) дії у порядку статті 284 КПК України – 868 тис. [856 тис.]. Із них **надійшло** на розгляд упродовж минулого року – 851 тис. [842 тис.].

Слідчі судді (місцеві та апеляційні суди) усього **розглянули** 847 тис. [837 тис.] таких клопотань, скарг, заяв (97,7 % [97,8 %] від кількості тих, що

¹⁰ Статистичний звіт ДСА форми № 1-к «Звіт судів першої інстанції про розгляд матеріалів кримінального провадження».

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2024 році

перебували на розгляді), із яких задовольнили 682 тис., або 80,6 % [80,8 %] від кількості розглянутих. У тому числі розглянуто клопотань **про надання дозволу на проведення негласної слідчої (розшукової) дії** – 151 тис. [143 тис.], із яких задоволено 138 тис. [128 тис.], або 91,2 % [89,5 %].

У тому числі під час досудового розслідування слідчі судді розглянули (без урахування повернутих) 651 тис. [651 тис.] клопотань **щодо застосування заходів забезпечення кримінального провадження**, із яких задоволено 547 тис. [548 тис.], або 84,1 % [84,2 %] від кількості розглянутих.

Зокрема розглянуто (без урахування повернутих) 48,4 тис. [46,6 тис.] клопотань **про застосування запобіжних заходів**, із яких задоволено 35,2 тис. [34,1 тис.], або 72,8 % [73,3 %] від кількості розглянутих.

Також розглянуто (без урахування повернутих) клопотання: **про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою** – 33,4 тис. [30,8 тис.], із них задоволено 21,6 тис. [20 тис.], або 64,7 % [64,4 %] від кількості розглянутих; **про продовження строків тримання під вартою** – 10,4 тис. [8,8 тис.], із них задоволено 9,9 тис. [8,3 тис.], або 95,8 % [94,9 %]; **про застосування особистого зобов'язання** – 8,5 тис. [6,7 тис.], із них задоволено 6 тис. [6,3 тис.], або 70,3 % [94,5 %]; **про застосування домашнього арешту** – 7,8 тис. [8,3 тис.], із них задоволено 7 тис. [7,4 тис.], або 89,4 % [88,9 %]; **про застосування застави** – 802 [713], із них задоволено 596 [514], або 74,3 % [72,1 %]; **про застосування особистої поруки** – 33 [37], із них задоволено 24 [24], або 72,7 % [64,9 %].

Слідчим суддям відповідно до положень частини першої статті 303 КПК України надійшло на розгляд майже 80 тис. [70,8 тис.] **скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора**, які можуть бути оскаржені під час досудового розслідування (на 12,9 % більше, ніж у 2023 р.). Усього у провадженні перебувало 83,7 тис. [74,1 тис.] таких скарг. Повернуто 11,4 тис. [9 тис.] скарг. Розглянуто (без повернутих) 66,8 тис. [61 тис.] скарг, із них задоволено 37,8 тис. [34 тис.], або 56,6 % [55,7 %] від кількості розглянутих.

У тому числі розглянуто скарг (без урахування повернутих) на:

– **бездіяльність слідчого, прокурора**, яка полягає у невнесенні відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань після отримання заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення, у неперененні тимчасово вилученого майна згідно з вимогами ст. 169 КПК України, а також у нездійсненні інших процесуальних дій, які він зобов'язаний вчинити у визначений КПК України строк (пункт 1 ч. 1 ст. 303 КПК України), – 54 тис. [47 тис.], із них задоволено 31,3 тис. [26,8 тис.] скарг, або 58,5 % [57,1 %] від кількості розглянутих;

– **рішення слідчого чи прокурора про закриття кримінального провадження** (пункти 3, 4 ч. 1 ст. 303 КПК України) – 6,3 тис. [7,4 тис.], із них задоволено 4,2 тис. [5 тис.], або 66,4 % [67,8 %] від кількості розглянутих;

– **рішення слідчого, прокурора про відмову в задоволенні клопотання про проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій** (пункт 7 ч. 1 ст. 303 КПК України) – майже 2 тис. [2,1 тис.], із них задоволено 729 [668],

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2024 році

або 31,9 % [31,2 %] від кількості розглянутих.

В апеляційному порядку¹¹ упродовж 2024 р. на 10,3 % менше розглянуто **апеляційних скарг на ухвали слідчих суддів** – 16,6 тис. [18,5 тис.], із них щодо 13 тис. [14,4 тис.] осіб ухвали залишено без змін (78,3 % [77,5 %] від кількості розглянутих); скасовано із постановленням нової ухвали – щодо 3,6 тис. [4,2 тис.] осіб, або 21,7 % [22,5 %].

У тому числі щодо 11,2 тис. [12,6 тис.] осіб розглянуто апеляційні скарги на ухвали слідчих суддів, постановлені за наслідками розгляду клопотань (подань) **щодо застосування заходів забезпечення кримінального провадження**, із них залишено без змін ухвали щодо 9,2 тис. [10,1 тис.] осіб (82,2 % [80,4 %] від кількості розглянутих); скасовано із постановленням нової ухвали відносно майже 2 тис. [2,5 тис.] осіб, або 17,8 % [19,6 %], у тому числі змінено запобіжний захід 61 [59] особи.

Із них щодо 4,6 тис. [5 тис.] осіб розглянуто апеляцій на ухвали слідчих суддів **про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою**, що на 7,6 % менше порівняно з попереднім роком; скасовано із постановленням нової ухвали відносно 579 [638] осіб, або 2,7 % [3,2 %] від кількості задоволених місцевими загальними судами клопотань (подань) про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою.

Станом на 31 грудня 2024 р. слідчі судді під час досудового розслідування **не розглянули** 21 тис. клопотань, скарг та заяв, або 2,5 % [2,2 %] від загальної кількості тих, що перебували на розгляді протягом року.

Під час судового розгляду суддями місцевих загальних судів прийнято рішення **про застосування спеціальної конфіскації** у 1,3 тис. [1 тис.] кримінальних провадженнях стосовно 1,4 тис. [1,1 тис.] осіб. **Заходи забезпечення кримінального провадження** застосовано у 5,6 тис. [5,8 тис.] справах. Постановлено 4,3 тис. [5 тис.] ухвал **про надання органом пробації досудової доповіді** (на 14,5 % менше), із них щодо неповнолітніх осіб – 243 [304].

За результатами розгляду кримінальних проваджень місцеві загальні суди **взяли під варту** 429 [623] осіб, що на 31,1 % менше, ніж у 2023 р. **Звільнено з-під варту** 1 тис. [605] осіб, що на 68,9 % більше; із них у зв'язку із засудженням особи до інших видів покарання, не пов'язаних із позбавленням волі на певний строк, – 245 [193] осіб.

Під **заставу** місцеві загальні суди звільнили 296 [275] осіб. Сума внесеної застави склала 45 млн 743 тис. грн.

У 2024 р. місцевими загальними судами майже у 5 р. більше розглянуто клопотань **про звільнення від кримінальної відповідальності** – 4,1 тис. [834], із них задоволено 3,9 тис. [793], або 96,6 % [95,1 %] від кількості розглянутих клопотань.

У порядку **надання міжнародної правової допомоги** місцевими загальними судами усього розглянуто 617 [668] запитів, клопотань, скарг; із них повернуто –

¹¹ Статистичний звіт ДСА форми № 2-к «Звіт судів апеляційної інстанції про розгляд апеляційних скарг у порядку кримінального провадження».

103 [126], задоволено – 342 [393], або 66,5 % [72,5 %] від кількості розглянутих (без повернутих), відмовлено – 69 [65]. У тому числі слідчі судді розглянули: клопотань прокурорів про застосування екстрадиційного арешту особи за запитом компетентного органу іноземної держави про її видачу (ст. 584 КПК України) – 21 [47], із них задоволено – 18 [42], відмовлено – 1 [4]; запитів про вручення документів згідно з положеннями ст. 564 КПК України – 283 [302], із них повернуто – 84 [107], задоволено – 87 [102], відмовлено – 37 [32]; клопотань про приведення вироку суду іноземної держави у відповідність із законодавством України (ст. 609 КПК України) – 5 [14], із яких 4 [10] задоволено.

У 679 [373] кримінальних провадженнях відповідно до статті 323 КПК України здійснено спеціальне судове провадження, що перевищує показник попереднього року на 82 %.

Із фіксуванням судового процесу за допомогою звукозаписувальних технічних засобів розглянуто 287 тис. [майже 287 тис.] кримінальних провадження (справ).

У режимі відеоконференції судове провадження здійснювалося у 29 тис. [18 тис.] кримінальних провадженнях (справах).

Відповідно до статті 31 КПК судом присяжних розглянуто 17 [39] кримінальних провадження.

Кількість цивільних позовів, заявлених у кримінальному провадженні, становила 6,9 тис. [7,2 тис.], що на 3,9 % менше.

3.4. Апеляційний розгляд матеріалів кримінального судочинства та кримінальних проваджень (справ)¹²

У 2024 р. на розгляді апеляційних загальних судів усього перебувало 262 тис. [253 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення, що на 3,5 % більше порівняно з 2023 р. Із них справ і матеріалів:

- кримінального судочинства – 223 тис. [216 тис.];
- про адміністративні правопорушення – 39 тис. [37 тис.].

Протягом минулого року до апеляційних загальних судів усього надійшло 245 тис. [237 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення (на 3,2 % більше), із них кримінального судочинства – 210 тис. [204 тис.]. У тому числі надійшло:

¹² Статистичні звіти ДСА форми № 2-к «Звіт судів апеляційної інстанції про розгляд апеляційних скарг у порядку кримінального провадження» та форми № 2-азс «Звіт апеляційних судів про розгляд судових справ».

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2024 році

- ухвал про направлення кримінального провадження з одного суду до іншого в межах юрисдикції одного суду апеляційної інстанції (ст. 34 КПК України) – 8,5 тис. [8,9 тис.];
- ухвал про надання дозволу на проведення негласної слідчої (розшукової) дії (ст. 248 КПК України) – 151 тис. [143 тис.];
- заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами – 70 [64];
- ухвал щодо виконання судового рішення (пункт 4 ч. 2 ст. 539 КПК України) – 5 [10];
- заяв про відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження – 4 [5];
- кримінальних проваджень (справ) і матеріалів за апеляційними скаргами на вироки, ухвали (постанови) місцевих загальних судів – 49 тис. [51 тис.], що на 4 % менше порівняно з попереднім роком, із них за апеляційними скаргами на вироки – 13 тис. [14 тис.] справ (на 7,8 % менше).

Усього у 2024 р. апеляційними загальними судами **розглянуто** 243 тис. [236 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення, що на 3,1 % більше, із них *кримінального судочинства* – 209 тис. [203 тис.]. Кількість осіб, стосовно яких за апеляційними скаргами розглянуто матеріали кримінального судочинства та кримінальні провадження (справи), становила 37 тис. [40,5 тис.], із них за апеляційними скаргами на вироки – майже 11 тис. [11,9 тис.] осіб.

В апеляційному порядку перевірено законність та обґрунтованість 38 тис. [40,1 тис.] **вироків, ухвал (постанов) місцевих загальних судів у справах і матеріалах кримінального судочинства**, що на 5,1 % менше; із них **кримінальних проваджень (справ) за апеляційними скаргами на вироки** – 12,1 тис. [11,3 тис.]. Апеляційні скарги задоволено у 11,8 тис. [12 тис.] матеріалах кримінального провадження та кримінальних провадженнях (справах), із них за апеляційними скаргами на вироки – у 5,8 тис. [5,6 тис.] кримінальних провадженнях (справах).

Загальна кількість осіб, стосовно яких за апеляційними скаргами **скасовано і змінено вироки, ухвали (постанови) місцевих загальних судів**, становила 12,5 тис. [12,4 тис.], що на 0,8 % більше.

Із них за апеляційними скаргами **скасовано і змінено вироки місцевих загальних судів** стосовно 6 тис. [5,9 тис.] осіб. Частка осіб, стосовно яких в апеляційному порядку у 2024 р. скасовано і змінено вироки місцевих загальних судів, від загальної кількості осіб, щодо яких місцевими загальними судами було ухвалено вироки, зросла порівняно з попереднім роком до 7,9 % [6,8 %].

Найбільший відсоток скасованих і змінених за апеляційними скаргами вироків постановили місцеві загальні суди областей: Херсонської – 14,4 % [7,8 %] від кількості засуджених, виправданих осіб місцевими загальними судами області; Вінницької – 11,6 % [10,8 %]; Кіровоградської – 10,6 % [5,4 %], Полтавської

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2024 році

– 10,3 % [8,2 %] та м. Києва – 12,1 % [7,8 %]. Найменший відсоток скасованих і змінених за апеляційними скаргами вироків постановили місцеві загальні суди областей: Рівненської – 3,3 % [3,1 %]; Житомирської – 5,2 % [6 %]; Сумської – 5,6 % [4,1 %], Запорізької – 6 % [11,1 %].

У тому числі за апеляціями **скасовано вирок**и стосовно 3,5 тис. [3,4 тис.] осіб, що на 3,9 % більше, із них:

- із направленням справи на новий судовий розгляд стосовно 1 тис. [1,2 тис.] осіб; їх частка від кількості осіб, щодо яких вирокі місцевих загальних судів скасовано в апеляційному порядку, зменшилася порівняно з попереднім роком до 29,7 % [34,5 %];
- із постановленням нового вироку стосовно 1,4 тис. [1,6 тис.] осіб, або 40,3 % [48,8 %]. У тому числі новий вирок ухвалено через необхідність застосування більш суворого покарання стосовно 802 [825] осіб, або 57,1 % [50,3 %] від кількості тих, щодо яких апеляційними загальними судами ухвалено нові вирокі у справах;
- із закриттям кримінального провадження стосовно 1 тис. [546] осіб, або 29,3 % [16,3 %] від кількості тих, щодо яких вирокі скасовано. У тому числі відповідно до положень КПК із закриттям провадження у справі в разі, якщо не встановлені достатні докази для доведення винуватості особи у суді і вичерпані можливості їх отримати в апеляційному порядку, скасовано вирокі стосовно 29 [39] осіб, або 2,8 % [7,1 %] від кількості усіх осіб, вирокі щодо яких скасовано із закриттям провадження у справі.

Виправдувальні вирокі в апеляційному порядку скасовано стосовно 170 [179] осіб; із них у справах публічного обвинувачення – 169 [177]. Постановлено новий вирок у зв'язку зі скасуванням необґрунтованого виправдувального вироку суду першої інстанції стосовно 59 [80] осіб (34,7 % [44,7 %] від загальної кількості скасованих виправдувальних вироків).

Найчастіше **підставами для скасування вироків в апеляційному порядку**, як і в минулі роки, були *істотні порушення вимог кримінально-процесуального закону* (ст. 412 КПК України). **Скасовано вирок**и стосовно 846 [910] осіб, або 24,3 % [27,1 %] від кількості тих осіб, щодо яких вирокі скасовано. Із них судові провадження здійснено за відсутності захисника, якщо його участь є обов'язковою (пункт 4 ч. 2 ст. 412 КПК України), стосовно 4 [4] осіб.

Через *неправильне застосування закону про кримінальну відповідальність* (ст. 413 КПК України) скасовано вирокі стосовно 822 [875] осіб, їх частка від кількості осіб, щодо яких вирокі в апеляційному порядку скасовано, становила 23,6 % [26,1 %]; через *невідповідність призначеного покарання тяжкості кримінального правопорушення та особі обвинуваченого* (ст. 414 КПК України) – щодо 308 [372] осіб, або 8,8 % [11,1 %]; через *неповноту судового розгляду* (ст. 410 КПК України) – щодо 185 [169] осіб, або 5,3 % [5 %]; через *невідповідність висновків суду фактичним обставинам кримінального провадження* (ст. 411 КПК України) – щодо 131 [175] особи, або 3,8 % [5,2 %].

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2024 році

В апеляційному порядку **змінено вироки** стосовно 2,6 тис. [2,5 тис.] осіб. Із них *без зміни кваліфікації злочину з пом'якшенням призначеного покарання*, якщо суд апеляційної інстанції визнав, що покарання за своєю суворістю не відповідає тяжкості кримінального правопорушення та особі обвинуваченого, змінено вироки стосовно 827 [629] осіб, або 32,4 % [31,7 %] від загальної кількості осіб, щодо яких змінено вирок. *Зі зміною правової кваліфікації* кримінального правопорушення і застосуванням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність про менш тяжке кримінальне правопорушення змінено вироки стосовно 149 [112] осіб, або 5,8 % [4,4 %] від загальної кількості осіб, щодо яких змінено вирок.

За **нововиявленими або виключними обставинами** у провадженні апеляційних загальних судів перебувало 84 [74] заяви про перегляд судових рішень у кримінальних провадженнях (справах). За результатами розгляду повернуто або закрито кримінальне провадження у зв'язку з відмовою від заяви – за 63 [54] заявами, або 75 % [73 %]. Розглянуто по суті 11 [8] заяв, із них 1 [1] заяву задоволено із скасуванням ухвали і ухваленням нової ухвали; без задоволення залишено 10 [6] заяв.

В апеляційному порядку згідно з положеннями кримінального процесуального закону упродовж 2024 р. на розгляді перебувало 27,1 тис. [27,6 тис.] **апеляційних скарг на ухвали слідчих суддів**. Із них розглянуто 24,6 тис. [25,2 тис.], у тому числі задоволено майже 4 тис. [4,4 тис.], або 16,2 % [17,3 %] від кількості розглянутих.

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2024 році

РЕЗУЛЬТАТИ РОЗГЛЯДУ СПРАВ СУДОМ АПЕЛЯЦІЙНОЇ ІНСТАНЦІЇ У 2023–2024 РОКАХ

№ з/п	Найменування показників	РОКИ		Динаміка, %	
		2023	2024		
A	Б	1	2	3	
1	Надійшло справ та матеріалів за апеляційними скаргами	50 567	48 555	-4,0	
	у тому числі скарг, апеляцій на вироки	14 002	12 915	-7,8	
2	Перебувало у провадженні справ та матеріалів за апеляційними скаргами	62 908	61 741	-1,9	
	у тому числі за апеляціями на вироки	21 790	21 771	-0,1	
3	Відмовлено в прийнятті апеляцій	2 652	2 587	-2,5	
	у тому числі на вироки	166	92	-44,6	
4	Повернено справ з різних підстав	2 483	2 077	-16,4	
	у тому числі за апеляціями на вироки	624	512	-17,9	
5	Провадження у справах закрито	4 368	4 725	8,2	
	у тому числі за апеляціями на вироки	788	810	2,8	
6	Розглянуто справ та матеріалів за апеляціями	40 124	38 088	-5,1	
	у тому числі справ за апеляціями щодо перегляду вироків	11 303	12 124	7,3	
7	Кількість справ, матеріалів, в яких задоволено апеляційні скарги	12 034	11 784	-2,1	
	у тому числі за апеляціями на вироки	5 634	5 812	3,2	
8	Кількість осіб, щодо яких розглянуто справ та матеріалів за апеляційними скаргами	40 465	37 173	-8,1	
	У тому числі за апеляціями на вироки	11 851	10 710	-9,6	
9	Кількість осіб, щодо яких скасовано вироки, ухвали, постанови	9 616	9 039	-6,0	
	<i>Питома вага від кількості осіб, стосовно яких розглядалися справи у апеляційному порядку, %</i>	23,8 %	24,3 %	-	
	Кількість осіб, щодо яких вироки скасовано, усього	3 356	3 488	3,9	
	У тому числі:	з направленням справи на новий судовий розгляд	1 157 34,5 %*	1 037 29,7 %	-10,4
		з постановленням нового вироку	1 639 48,8 %*	1 404 40,3 %	-14,3
		із закриттям провадження в справі	546 16,3 %*	1 022 29,3 %	87,2
	<i>Питома вага осіб, щодо яких скасовано вироки від кількості осіб, стосовно яких справи за апеляціями на вироки розглядалися в апеляційному порядку, %</i>	28,3 %	32,6 %	-	
	<i>Питома вага осіб, щодо яких вироки скасовано від кількості засуджених, виправданих осіб місцевими судами, %</i>	3,9 %	4,4 %	-	
	У тому числі кількість осіб, щодо яких скасовано виправдувальні вироки у справах публічного обвинувачення	177	169	-4,5	
	10	Кількість осіб, щодо яких змінено вироки, ухвали (постанови)	2 810	2 856	1,6
<i>Питома вага від кількості осіб, стосовно яких справи розглядалися у апеляційному порядку, %</i>		6,9 %	7,7 %		
У тому числі кількість осіб, щодо яких вирок змінено		2 540	2 551	0,4	
<i>Питома вага від кількості осіб, стосовно яких вироки переглядалися в апеляційному порядку, %</i>	21,4 %	23,8 %			
11	Кількість осіб, щодо яких вироки, ухвали (постанови) скасовано та змінено	12 426	12 527	0,8	
	<i>Питома вага від кількості осіб, стосовно яких розглядалися справи у апеляційному порядку, %</i>	30,7 %	33,7 %	-	
	Із них кількість осіб, щодо яких скасовано та змінено вироки	5 896	6 039	2,4	
	<i>Питома вага осіб, щодо яких скасовано і змінено вироки від кількості осіб, стосовно яких справи за апеляціями на вироки розглядалися в апеляційному порядку, %</i>	49,8 %	48,2 %	-	
<i>Питома вага осіб, щодо яких скасовано і змінено вироки від кількості засуджених, виправданих осіб місцевими судами, %</i>	6,8 %	7,9 %	-		
12	Кількість осіб, щодо яких судові рішення залишено без зміни	28 039	25 278	-9,8	
	У тому числі кількість осіб, щодо яких вироки залишено без зміни	5 955	5 112	-14,2	

Станом на 31 грудня 2024 р. нерозглянутими залишилися 19 тис. справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення, або 7,3 % [6,9 %] від кількості тих, що перебували у провадженні апеляційних загальних судів. У тому числі кримінального судочинства – 14,5 тис., або 6,5 % [6,3 %], із них за апеляційними скаргами на вироки місцевих загальних судів – 9,6 тис.

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2024 році

3.5. Касаційний розгляд кримінальних проваджень (справ), процесуальних звернень кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення¹³

До ККС ВС протягом 2024 р. на розгляд **надійшло** 8,3 тис. [10,8 тис.] процесуальних звернень (касаційних скарг, подань, клопотань, заяв) та кримінальних проваджень (справ), що на 23 % менше порівняно з 2023 р.

Із загальної кількості процесуальних звернень, що надійшли на розгляд до ККС ВС, **касаційні скарги** на судові рішення суду першої або апеляційної інстанції у кримінальних провадженнях (справах) становили 74,5 % [62,5 %], або 6,2 тис. [6,8 тис.].

Кількість подань, клопотань про направлення відповідно до статті 34 КПК України кримінального провадження з одного суду до іншого зменшилася на 49,3 % та становила 1,9 тис. [3,8 тис.]; їх частка у структурі процесуальних звернень, що надійшли до ККС ВС, також зменшилася порівняно з 2023 р. і становила 23,1 % [35,1 %].

На 25,8 % менше надійшло на розгляд до ККС ВС процесуальних звернень у справах про адміністративні правопорушення – 144 [194]; їх частка у структурі надходження також дещо зменшилася – 1,7 % [1,8 %], із них подань про визначення підсудності – 21 [15].

Частка кількості заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами у структурі надходження залишилася на рівні попереднього року і становила 0,6 % [0,6 %], або 50 [63].

Показник **середньої кількості надходження процесуальних звернень і кримінальних проваджень** у розрахунку на одного суддю ККС ВС¹⁴ у 2024 р. зменшився на 17,1 % порівняно з 2023 р. і становив 320 [386].

¹³ Статистичний звіт форми № 5-ВС «Звіт про здійснення правосуддя Касаційним кримінальним судом у складі Верховного Суду».

¹⁴ Показник навантаження (тут і далі) розраховано із урахуванням середньої кількості суддів, які здійснювали правосуддя у ККС ВС у 2024 році.

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2024 році

Із урахуванням нерозглянутих за попередній рік касаційних скарг, подань, клопотань, заяв і кримінальних проваджень (справ), у ККС ВС протягом 2024 р. усього **перебувало** на розгляді майже 10 тис. [12,6 тис.] процесуальних звернень та кримінальних проваджень (справ), що на 20,5 % менше, ніж у 2023 р.

Із них касаційні скарги у кримінальних провадженнях (справах) на судові рішення суду першої або апеляційної інстанції становили 78,5 % [67,3 %] серед загальної кількості процесуальних звернень, що перебували на розгляді ККС ВС, або 7,8 тис. [8,5 тис.], що на 7,3 % менше.

Частка клопотань про направлення кримінального провадження (справи) з одного суду до іншого, які перебували на розгляді упродовж 2024 р., значно зменшилася порівняно з попереднім роком і становила 19,6 % [30,6 %], або майже 2 тис. [3,8 тис.].

Показник **середньої кількості процесуальних звернень і кримінальних проваджень, що перебували на розгляді**, у розрахунку на одного суддю ККС ВС у 2024 р. становив 384 [448], що менше на 14,3 %, ніж у 2023 р.

Розглянуто усього 8 тис. [9,9 тис.] процесуальних звернень і кримінальних проваджень (без урахування касаційних скарг, провадження в яких відкрито), що менше на 19,4 % порівняно з попереднім роком. Їх частка від загальної кількості тих, що перебували на розгляді, дещо зросла і становила 80,2 % [79,1%].

Структура розглянутих ККС ВС процесуальних звернень і кримінальних проваджень:

– *касаційні скарги, кримінальні провадження* – 73,5 % від загальної кількості розглянутих, або 5,9 тис. [5,9 тис.], що на 0,3 % більше, ніж у 2023 р.;

– *подання, клопотання про направлення кримінального провадження з одного суду до іншого в межах юрисдикції різних апеляційних судів, а також про направлення кримінального провадження з одного суду апеляційної інстанції до іншого* – 24,2 %, або 1,9 тис. [3,8 тис.], що на 49,1 % менше;

– *процесуальні звернення у справах про адміністративні правопорушення* – 1,7 %, або 139 [198], що на 29,8 % менше;

– *заяви про перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами* – 0,5 %, або 44 [58], що менше на 24,1 %.

Із загальної кількості розглянутих у 2024 р. процесуальних звернень майже кожне шосте звернення **повернуто** або **визнано таким, що не підлягає розгляду** з урахуванням вимог статті 383 Кримінально-процесуального кодексу України 1960 року, – 1,4 тис. [1,5 тис.], або 17,1 % [15,4 %] від розглянутих, що на 10,3 % менше порівняно з 2023 р.

Незважаючи на зменшення на 6,2 % кількості постановлених ухвал **про відмову у відкритті касаційного провадження** – 2,2 тис. [2,3 тис.], їх частка від загальної кількості розглянутих процесуальних звернень збільшилась і становила 27,2 % [23,3 %], або майже кожне четверте розглянуте процесуальне звернення. Із них 66 % [64,7 %] становили ухвали з *мотивованими відмовами* у відкритті касаційного провадження – 1,4 тис. [1,5 тис.].

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2024 році

Кожне четверте процесуальне звернення із загальної кількості тих, що перебували на розгляді, **залишено без руху** та встановлено необхідний строк для усунення недоліків – 2,4 тис. [2,4 тис.], що на 1,7 % більше.

Відкрито касаційне провадження у 2,9 тис. [3,2 тис.] касаційних скаргах (на 9,9 % менше), або 36,8 % [37,5 %] від кількості касаційних скарг, що перебували на розгляді.

На 27,9 % менше **розглянуто по суті** процесуальних звернень і кримінальних проваджень – 4,3 тис. [майже 6 тис.]; їх частка також зменшилась і становила 53,9 % [60,3%] від загальної кількості розглянутих упродовж 2024 р.

Із них розглянуто (вирішено питання **про зміну або відмову у зміні підсудності**) подань, клопотань про направлення кримінального провадження або справи про адміністративне правопорушення з одного суду до іншого в межах юрисдикції різних апеляційних судів, а також про направлення кримінального провадження з одного суду апеляційної інстанції до іншого – 1,9 тис. [3,7 тис.], що на 49,4 % менше, ніж у 2023 р.

За касаційними скаргами на судові рішення **розглянуто по суті кримінальних проваджень та здійснено перегляд рішень суду першої або апеляційної інстанції** у 2,4 тис. [2,3 тис.] кримінальних провадженнях (справах), що на 7,8 % більше стосовно 2,6 тис. [2,4 тис.] осіб, що також більше на 6,3 %.

Закрито касаційне провадження відповідно до положень статті 432 КПК України у 145 [102] касаційних скаргах (на 42,2 % більше).

Протягом минулого року за результатами розгляду процесуальних звернень і кримінальних проваджень (справ) суддями ККС ВС усього **ухвалено** 15,7 тис. судових рішень.

Показник **середньої кількості розглянутих процесуальних звернень і кримінальних проваджень** у розрахунку на одного суддю ККС ВС у 2024 р. становив 308 [355], що на 13,2 % менше порівняно з 2023 р.

За результатами касаційного розгляду у задоволенні скарги відмовлено та судові рішення **залишено без зміни** у 1,4 тис. [1,3 тис.] кримінальних провадженнях (на 7,2 % більше) стосовно 1,4 тис. [1,4 тис.] осіб. Проте їх частка від загальної кількості переглянутих у касаційному порядку кримінальних проваджень (без урахування тих, касаційне провадження в яких закрито) залишилася майже на рівні попереднього року і становила 56,4 % [56,7 %].

Касаційну скаргу задоволено та судові рішення **скасовано** у 858 [830] кримінальних провадженнях (більше на 3,4 %) стосовно 949 [890] осіб; проте їх частка від загальної кількості судових рішень, переглянутих у касаційному порядку, зменшилася – 35,3 % [36,8 %].

За результатами розгляду касаційних скарг найбільший відсоток осіб¹⁵, стосовно яких **скасовано судові рішення**, зафіксовано в судах областей: *Миколаївської* – 49,2 % (скасовано 29 судових рішень із 59 переглянутих у касаційному порядку), *Закарпатської* – 45,3 % (29 із 64), *Рівненської* – 44,7 % (17

¹⁵ Від кількості осіб, стосовно яких переглянуто судові рішення кожного окремого регіону.

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2024 році

із 38), *Кіровоградської* – 41,8 % (23 із 55), *Київської та міста Київ* – 41,2 % (221 із 536); найменший відсоток таких осіб відмічався в судах областей: *Житомирської* – 22,9 % (24 із 105), *Тернопільської* – 23,1 % (12 із 52) та *Івано-Франківської* – 24,4 % (11 із 45).

Із загальної кількості скасованих судових рішень у 32 [19] провадженнях стосовно 33 [19] осіб судові рішення скасовано із закриттям кримінального провадження. Їх частка від загальної кількості осіб, стосовно яких у касаційному порядку скасовано судові рішення, збільшилася порівняно з попереднім роком і становила 3,7 % [2,3 %].

Із них через відсутність в діянні складу кримінального правопорушення (пункт 2 частини першої статті 284 КПК України) скасовано судові рішення із закриттям кримінального провадження стосовно 2 осіб (6,3 %); у зв'язку зі звільненням особи від кримінальної відповідальності (пункт 1 частини другої статті 284 КПК України) – стосовно 11 осіб (34,4 %); у зв'язку з втратою чинності закону, яким встановлювалася кримінальна протиправність діяння (пункт 4-1 частини першої статті 284 КПК України) – щодо 16 осіб (50 %).

Судове рішення скасовано із призначенням нового розгляду у 826 [811] кримінальних провадженнях (на 1,8 % більше) стосовно 916 [871] осіб, або 96,3 % [97,7 %] від загальної кількості кримінальних проваджень, у яких судові рішення у касаційному порядку скасовано; у тому числі із призначенням нового розгляду у суді першої інстанції – у 115 [97] кримінальних провадженнях стосовно 137 [102] осіб, у суді апеляційної інстанції – у 711 [714] кримінальних провадженнях стосовно 779 [769] осіб.

Найчастіше підставою для скасування судових рішень у касаційному порядку були, як і в попередні роки, істотні порушення вимог кримінального процесуального закону (ст. 412 КПК України). Так, упродовж 2024 р. (як і у попередньому році) скасовано судові рішення стосовно 763 [763] осіб. Але незважаючи на однаковий кількісний показник, частка цих осіб порівняно з попереднім роком зменшилася до 80,4 % [85,7 %] у загальній кількості осіб, щодо яких судові рішення скасовано у касаційному порядку.

На 38,8 % збільшилася кількість осіб, стосовно яких у касаційному порядку скасовано судові рішення через неправильне застосування закону України про кримінальну відповідальність (ст. 413 КПК України). Так, судові рішення скасовано стосовно 111 [80] осіб; їх частка також зросла до 11,7 % [9 %] серед загальної кількості осіб, щодо яких скасовано судові рішення.

У зв'язку з невідповідністю призначеного судом покарання ступеню тяжкості кримінального правопорушення та особі обвинуваченого (ст. 414 КПК України) за результатами касаційного перегляду судові рішення скасовано стосовно 19 [12] осіб, або 2 % [1,3 %].

Судове рішення змінено у 201 [146] кримінальному провадженні, що на 37,7 % більше, стосовно 209 [156] осіб, або 8,3 % [6,5 %] від загальної кількості кримінальних проваджень, судові рішення в яких переглянуто у касаційному порядку.

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2024 році

Найбільший відсоток осіб, стосовно яких змінено судові рішення, зафіксовано в судах областей: Херсонської – 23,1 % (змінено 3 судових рішення із 13 переглянутих у касаційному порядку), Івано-Франківської – 15,6 % (7 із 45), Дніпропетровської – 13,9 % (34 із 244), Одеської – 12,3 % (17 із 138); найменший відсоток таких осіб спостерігався в судах областей: Волинської – 2,9 % (3 із 102), Запорізької – 5,1 % (4 із 78) та Миколаївської – 5,1 % (3 із 59).

РЕЗУЛЬТАТИ КАСАЦІЙНОГО ПЕРЕГЛЯДУ РІШЕНЬ СУДУ ПЕРШОЇ ТА АПЕЛЯЦІЙНОЇ ІНСТАНЦІЙ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ У 2023–2024 РОКАХ (ЗА КІЛЬКІСТЮ ОСІБ)

№ з/п	НАЙМЕНУВАННЯ ОБЛАСТЕЙ (РЕГІОНІВ)	ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ СУДОВИХ РІШЕНЬ, ПЕРЕГЛЯНУТИХ У КАСАЦІЙНОМУ ПОРЯДКУ		КІЛЬКІСТЬ ОСІБ, ЩОДО ЯКИХ РІШЕННЯ СУДІВ ПЕРШОЇ ТА АПЕЛЯЦІЙНОЇ ІНСТАНЦІЙ:											
				СКАСОВАНО				ЗМІНЕНО				ЗАЛИШЕНО БЕЗ ЗМІН			
				РОКИ		РОКИ		РОКИ		РОКИ		РОКИ		РОКИ	
		2023	2024	2023		2024		2023		2024		2023		2024	
				абс.	питома вага, % *	абс.	питома вага, % *	абс.	питома вага, % *	абс.	питома вага, % *	абс.	питома вага, % *	абс.	питома вага, % *
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	АР Крим	7	3	0	–	0	–	0	–	0	–	7	100,0	0	100,0
2	Вінницька	137	119	47	34,3	46	38,7	7	5,1	14	11,8	83	60,6	59	49,6
3	Волинська	134	102	61	45,5	40	39,2	5	3,7	3	2,9	68	50,7	59	57,8
4	Дніпропетровська	217	244	80	36,9	75	30,7	16	7,4	34	13,9	121	55,8	135	55,3
5	Донецька	41	54	19	46,3	21	38,9	3	7,3	6	11,1	19	46,3	27	50,0
6	Житомирська	71	105	26	36,6	24	22,9	1	1,4	9	8,6	44	62,0	72	68,6
7	Закарпатська	42	64	11	26,2	29	45,3	5	11,9	5	7,8	26	61,9	30	46,9
8	Запорізька	92	78	20	21,7	23	29,5	6	6,5	4	5,1	66	71,7	51	65,4
9	Івано-Франківська	61	45	24	39,3	11	24,4	7	11,5	7	15,6	30	49,2	27	60,0
10	Київська та м. Київ	531	536	209	39,4	221	41,2	36	6,8	31	5,8	286	53,9	284	53,0
11	Кіровоградська	49	55	21	42,9	23	41,8	5	10,2	6	10,9	23	46,9	26	47,3
12	Луганська	5	3	3	60,0	0	0,0	0	–	0	0,0	2	40,0	3	100,0
13	Львівська	166	179	75	45,2	78	43,6	6	3,6	14	7,8	85	51,2	87	48,6
14	Миколаївська	51	59	15	29,4	29	49,2	5	9,8	3	5,1	31	60,8	27	45,8
15	Одеська	140	138	48	34,3	55	39,9	12	8,6	17	12,3	80	57,1	66	47,8
16	Полтавська	68	111	31	45,6	28	25,2	5	7,4	7	6,3	32	47,1	76	68,5
17	Рівненська	49	38	21	42,9	17	44,7	2	4,1	2	5,3	26	53,1	19	50,0
18	Сумська	46	52	14	30,4	19	36,5	0	–	4	7,7	32	69,6	29	55,8
19	Тернопільська	47	52	14	29,8	12	23,1	3	6,4	4	7,7	30	63,8	36	69,2
20	Харківська	102	145	36	35,3	53	36,6	11	10,8	11	7,6	55	53,9	81	55,9
21	Херсонська	9	13	2	22,2	5	38,5	0	–	3	23,1	7	77,8	5	38,5
22	Хмельницька	124	114	25	20,2	29	25,4	8	6,5	9	7,9	91	73,4	76	66,7
23	Черкаська	59	52	25	42,4	13	25,0	3	5,1	3	5,8	31	52,5	36	69,2
24	Чернівецька	73	65	27	37,0	17	26,2	4	5,5	6	9,2	42	57,5	42	64,6
25	Чернігівська	105	117	36	34,3	38	32,5	6	5,7	7	6,0	63	60,0	72	61,5
26	м. Севастополь	3	0	0	–	0	–	0	–	0	–	3	100,0	0	–
27	УСЬОГО	2 429	2 583	890	36,6	949	36,7	156	6,4	209	8,1	1 383	56,9	1 425	55,2

* Питома вага від загальної кількості судових рішень, переглянутих у касаційному порядку, %

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2024 році

Протягом останніх років спостерігається тенденція до збільшення як кількості осіб, щодо яких судові рішення у кримінальних провадженнях **про корупційні кримінальні правопорушення** переглянуто у касаційному порядку, так і їх частки від усіх осіб, стосовно яких упродовж року ККС ВС переглянув судові рішення. Так, якщо у 2021 р. їх частка становила 10,2 %, у 2022 р. – 11,8 %, у 2023 р. – 13,6 %, то у 2024 р. – 14,6 %.

За результатами розгляду касаційних скарг у кримінальних провадженнях про корупційні кримінальні правопорушення судові рішення *залишено без зміни* щодо 188 [164] осіб, або 49,9 % [49,7 %] від кількості осіб, судові рішення стосовно яких у справах зазначеної категорії переглянуто у касаційному порядку.

Касаційну скаргу задоволено та судові рішення *скасовано* щодо 176 [151] осіб, або 46,7 % [45,8 %]. У тому числі *із закриттям провадження* стосовно 1 [2] особи; *із призначенням нового розгляду у суді апеляційної інстанції* стосовно 132 [130] осіб, у *суді першої інстанції* щодо 43 [19] осіб.

Змінено судові рішення щодо 13 [15] осіб, або 3,4 % [4,5 %].

Найбільшу як кількість, так і частку у структурі переглянутих у касаційному порядку судових рішень у кримінальних провадженнях про корупційні кримінальні правопорушення, становили провадження про привласнення, розтрату майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем (ст. 191 КК України) – 32,6 %, або 123 особи [33,3 %, або 110 осіб]; прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368 КК України) – 26 %, або 98 осіб [25,8 %, або 85 осіб]; зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 КК України) – 12,5 %, або 47 осіб [9,4 %, або 31 особа].

У касаційному порядку перевірено ухвалені загальними судами **виправдувальні вироки** у кримінальних провадженнях (справах) стосовно 228 [220] осіб. За результатами касаційного розгляду виправдувальні вироки залишено без зміни стосовно 106 [83] осіб, або 46,5 % [37,7 %] від переглянутих. Щодо 122 [137] осіб судові рішення скасовано із призначенням нового розгляду, що становить 53,5 % [62,3 %] від переглянутих.

Кількість засуджених за **вчинення тяжких та особливо тяжких злочинів**, щодо яких судові рішення було переглянуто у касаційному порядку, становила 1,6 тис. [1,5 тис.] осіб; їх частка від загальної кількості осіб, стосовно яких у касаційному порядку переглянуто судові рішення, – 61,6 % [60,8 %], або майже кожна друга особа. Із них 504 [470] особи було засуджено за вчинення особливо тяжких злочинів (кожен п'ятий серед осіб, стосовно яких переглянуто у касаційному порядку судові рішення).

За результатами касаційного перегляду судових рішень у кримінальних провадженнях (справах) **звільнено з-під варті** 29 [27] осіб, що на 7,4 % більше порівняно з попереднім роком.

У касаційному порядку перевірено вироки у кримінальних провадженнях (справах) стосовно 33 [34] осіб, **засуджених до довічного позбавлення волі** за

умисне вбивство за обтяжуючих обставин. За результатами касаційного розгляду вирок залишено без зміни стосовно 32 [34] осіб, або 97 % [100 %]; щодо 1 особи вирок змінено та пом'якшено покарання на позбавлення волі на строк 15 років.

У 2024 р. на розгляді ККС ВС перебувало 53 [67] заяви про перегляд судових рішень за **нововиявленими або виключними обставинами**, що на 20,9 % менше. За результатами їх розгляду було повернуто або постановлено ухвалу про відмову у відкритті кримінального провадження за 44 [57] заявами, або 83 % [85,1 %] від кількості тих, що перебували на розгляді. На розгляд Великої Палати Верховного Суду передано 6 [5] заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами.

Станом на 31 грудня 2024 р. **нерозглянутими** залишилися 13,7 % процесуальних звернень і кримінальних проваджень (із урахуванням касаційних скарг, провадження в яких відкрито, але розгляд на кінець року не здійснено; залишених без руху процесуальних звернень, які подано без додержання передбачених статтею 427 КПК України вимог та в яких встановлено необхідний строк для усунення недоліків; касаційних скарг і кримінальних проваджень (справ), розгляд яких не відбувся через те, що учасники судового провадження перебувають на окупованих територіях).

3.6. Розгляд кримінальних проваджень (справ) про кримінальні правопорушення, вчинені неповнолітніми чи за їх участю¹⁶

Кількість кримінальних проваджень (справ) про кримінальні правопорушення, вчинені неповнолітніми чи за їх участю, що **перебували** на розгляді місцевих загальних судів у 2024 р., зменшилася на 5,9 % порівняно з попереднім роком і становила 4,1 тис. [4,4 тис.] справ; їх частка від загальної кількості кримінальних проваджень (справ), які перебували на розгляді у судах, також зменшилась – 1,9 % [2,1 %].

Розглянуто 1,8 тис. [2,1 тис.] справ про кримінальні правопорушення, вчинені неповнолітніми чи за їх участю (43 % [47,1 %] від тих, що перебували на розгляді), у тому числі із ухваленням вироку – 1,1 тис. [1,4 тис.] справ, що на 22,7 % менше; їх частка від кількості розглянутих справ цієї категорії становила 60 % [66,8 %]. **Закрито провадження** у 437 [381] справах, або 24,5 % [18,4 %] від кількості розглянутих.

На 27,9 % менше **засуджено** осіб за вчинення кримінальних правопорушень у неповнолітньому віці (за вироками, що набрали законної сили) – 903 [1,3 тис.]; їх частка від кількості всіх засуджених упродовж 2024 р. осіб також зменшилась до 1,5 % [1,9 %]. Найбільший відсоток засуджених підлітків (від загальної кількості засуджених осіб у кожному окремому регіоні) спостерігався у місцевих загальних

¹⁶ Статистичні звіти ДСА форми № 1-к «Звіт судів першої інстанції про розгляд матеріалів кримінального провадження» та форми № 8 «Звіт про неповнолітніх засуджених».

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2024 році

судах областей: Закарпатської – 3 %, Одеської – 2,8 %, Вінницької – 2,7 %, Миколаївської – 2,7 %, Сумської – 2,1 %. Найменший відсоток засуджених підлітків відмічався в місцевих загальних судах областей: Херсонської – 0,1 %, Івано-Франківської – 0,7 %, Донецької – 0,8 %, Волинської – 0,9 %, Запорізької – 0,9 %, Рівненської – 0,9 % та Чернігівської – 0,9 %.

У тому числі за вчинення кримінальних правопорушень у віці **від 14 до 16 років** засуджено 244 [389] особи (майже кожен четвертий підліток серед загальної кількості засуджених неповнолітніх); їх частка від усіх засуджених неповнолітніх збільшилась і становила 27 % [31,1 %].

№ з/п	Найменування показника	РОКИ		Динаміка %
		2023	2024	
A	Б	1	2	3
Розгляд кримінальних проваджень стосовно неповнолітніх осіб місцевими загальними судами				
1	Надійшло до місцевих загальних судів кримінальних проваджень (справ) про кримінальні правопорушення неповнолітніх осіб	2 107	1887	-10,4
2	Перебувало у провадженні справ про кримінальні правопорушення неповнолітніх осіб	4 406	4147	-5,9
	Закінчено провадження у справах про кримінальні правопорушення неповнолітніх осіб, (усього)	2 074	1782	-14,1
3	із них:			
	з постановленням вироку	1 385	1070	-22,7
	відмовлено в затвердженні угоди і повернено прокурору для продовження досудового розслідування	2	0	-100,0
	повернено прокурору	25	11	-56,0
	закрито провадження у справі	381	437	14,7
	застосовано примусових заходів медичного характеру	17	9	-47,1
	застосовано примусових заходів виховного характеру	230	229	-0,4
4	Застосовано до неповнолітніх осіб примусові заходи виховного характеру	253	250	-1,2
5	Накладено адміністративне стягнення на батьків або осіб, що їх замінюють, за невиконання обов'язків щодо виховання дітей (ст. 184 КпАП)	27 087	28 876	6,6
	Усього засуджено неповнолітніх осіб (ЗА ВИРОКАМИ, ЩО НАБРАЛИ ЗАКОННОЇ СИЛИ)	1 252	903	-27,9
6	у тому числі дівчат	114	78	-31,6
	засуджено осіб, які вчинили кримінальне правопорушення у віці:			
	від 14 до 16 років	389	244	-37,3
	від 16 до 18 років	863	659	-23,6
7	Засуджено неповнолітніх осіб за тяжкі і особливо тяжкі злочини	1 019	678	-33,5
8	Кількість неповнолітніх осіб, засуджених за вчинення кримінальних правопорушень у групі	459	309	-32,7
	із них неповнолітніх, які вчинили кримінальні правопорушення за участю дорослих	181	123	-32,0
9	Кількість засуджених дорослих за втягнення неповнолітніх осіб у злочинну діяльність (ст. 304 КК України)	18	15	-16,7
10	Засуджено неповнолітніх осіб за вчинення кримінальних правопорушень у складі організованої злочинної групи або злочинної організації	7	5	-28,6
11	Засуджено неповнолітніх осіб, які на момент вчинення кримінального правопорушення не навчалися і не працювали (усього), із них:	367	249	-32,2
	неповнолітніх до 16 років, які не працювали і не навчалися	23	5	-78,3
12	Кількість засуджених неповнолітніх осіб, які навчалися	725	541	-25,4
13	Кількість засуджених неповнолітніх, які виховувалися в неповних сім'ях	507	353	-30,4
14	Засуджено неповнолітніх, які перебували на обліку органів внутрішніх справ	47	21	-55,3
15	Кількість неповнолітніх осіб, які вчинили кримінальні правопорушення у період іспитового строку	61	35	-42,6

Протягом 2024 р. значно зменшилась як кількість неповнолітніх осіб, засуджених за вчинення саме **тяжких та особливо тяжких злочинів**, так і їх частка від загальної кількості засуджених підлітків. Так, за вчинення тяжких та особливо тяжких злочинів засуджено 678 [1 тис.] підлітків, або 75,1 % [81,4 %].

За вчинення злочинів у групі засуджено 34,2 % [36,7 %] неповнолітніх осіб, або 309 [459] осіб, із них 123 [181] підлітка вчинили злочини **за участю дорослих**.

Найбільшу як кількість, так і частку у **структурі засуджених неповнолітніх**, становили підлітки, засуджені за вчинення крадіжки (ст. 185 КК України), – 428 [731] осіб, або 47,4 % [58,4 %] від усіх засуджених неповнолітніх осіб. За вчинення грабежу (ст. 186 КК України) засуджено 7,9 % [8,9 %], або 71 [111] особа; за незаконне заволодіння транспортним засобом (ст. 289 КК України) – 7,8 % [6,2 %], або 70 [78] підлітків; за вчинення злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів (статті 305–320 КК України) засуджено 6,3 % [4,4 %], або 57 [55] осіб; за хуліганство (ст. 296 КК України) – 3 % [1,6 %], або 27 [20] підлітків. За умисне тяжке тілесне ушкодження (ст. 121 КК України) засуджено 16 [24] підлітків, або 1,8 % [1,9 %]; за умисне вбивство (ст. 115 КК України) – 9 [11] неповнолітніх осіб, або 1 % [0,9 %].

У **стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння** вчинили кримінальні правопорушення 45 [49] неповнолітніх. На час вчинення кримінального правопорушення **не навчалися і не працювали** 249 [367] підлітків, із них 2 % [6,3 %] становили неповнолітні до 16 років. У **неповних сім'ях** виховувалися 353 [507] засуджених неповнолітніх осіб. На **обліку органів внутрішніх справ** перебував 21 [47] підліток.

Позбавлення волі на певний строк місцеві загальні суди застосували до 135 [214] неповнолітніх осіб; їх частка від загальної кількості засуджених неповнолітніх також зменшилась і становила 15 % [17,1 %]; **штраф** накладено на 98 [128] неповнолітніх, або 10,9 % [10,2 %]; **громадські роботи** призначено 131 [134] неповнолітній особі, або 14,5 % [10,7 %]; **арешт** застосовано до 2 [7] підлітків, або 0,2 % [0,6 %].

Місцеві загальні суди **звільнили від відбування покарання з випробуванням (ст. 75 КК України)** – 429 [744] підлітків; їх частка від загальної кількості засуджених неповнолітніх зменшилась – 47,5 % [59,4 %].

За статистичними даними Державної установи «Центр пробації» протягом 2024 р. уповноваженими органами з питань пробації для здійснення наглядових та соціально-виховних заходів щодо звільнених від відбування покарання з випробуванням неповнолітніх поставлено на облік 399 [620] підлітків (на 35,6 % менше). Усього протягом 2024 р. перебувало на обліку 826 [1,1 тис.] звільнених від відбування покарання з випробуванням неповнолітніх осіб (на 23,2 % менше порівняно з попереднім роком).

Із них упродовж минулого року знято з обліку усього 586 [648] неповнолітніх, у тому числі за вчинення нового кримінального правопорушення

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2024 році

знято з обліку 13 [27] підлітків, або 1,6 % [2,5 %] від тих, що перебували на обліку.

Внаслідок **акта амністії та з інших підстав** місцевими загальними судами упродовж минулого року (як і попереднього року) неповнолітні особи від відбування покарання не звільнялися.

Примусові заходи виховного характеру (ч. 2 ст. 105 КК України) застосовано до 250 [253] неповнолітніх, із них 137 [150] підлітків було передано під нагляд батьків чи осіб, які їх замінюють, чи під нагляд педагогічного або трудового колективу за його згодою, а також окремих громадян на їхнє прохання. Застосовано застереження до 85 [64] підлітків. Обмежено дозвілля і встановлено особливі вимоги до поведінки щодо 23 [28] неповнолітніх. Для виправлення, але на строк, що не перевищує 3-х років, до спеціальної навчально-виховної установи для дітей і підлітків направлено 4 [8] особи.

В **апеляційному порядку** перевірено вироки місцевих загальних судів щодо 212 [257] неповнолітніх особи, що на 17,5 % менше, ніж у попередньому році. У тому числі **скасовано** вироки стосовно 61 [64] підлітка, або 28,8 % [24,9 %], із них:

- із направленням справи на новий судовий розгляд – щодо 14 [24] осіб;
- із ухваленням нового вироку – щодо 20 [24] осіб;
- із закриттям кримінального провадження – щодо 27 [16] осіб.

Змінено вироки стосовно 69 [111] неповнолітніх осіб, або 32,5 % [43,2 %]; у тому числі із: пом'якшенням призначеного покарання без зміни правової кваліфікації кримінального правопорушення – стосовно 26 [28] підлітків; пом'якшенням призначеного покарання зі зміною правової кваліфікації – щодо 5 [2] неповнолітніх.

Вироки місцевих загальних судів **залишено без зміни** стосовно 82 [82] неповнолітніх осіб, або 38,7 % [31,9 %].

У **касаційному порядку**¹⁷ перевірено судові рішення щодо 29 [45] неповнолітніх осіб (на 35,6 % менше). Із них судові рішення загальних судів залишено **без зміни** стосовно 15 [25] неповнолітніх осіб, або 51,7 % [55,6 %] від кількості осіб, судові рішення щодо яких переглянуто у кримінальних провадженнях цієї категорії. Судові рішення **скасовано** стосовно 8 [16] підлітків, або 27,9 % [35,6 %] від кількості переглянутих; у тому числі із направленням справи на новий розгляд до суду першої інстанції – щодо 3 [3] осіб, на новий апеляційний розгляд – щодо 5 [12] осіб. **Змінено** судові рішення стосовно 6 [4] неповнолітніх осіб, або 20,7 % [8,9 %].

За **втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність** (ст. 304 КК України) місцевими загальними судами у 2024 р. засуджено 15 [18] осіб. За **невиконання батьками або особами, що їх замінюють, обов'язків щодо виховання дітей** (ст. 184 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП)) накладено адміністративне стягнення на 29 тис. [27 тис.] осіб, що на 6,6 % більше.

¹⁷ Статистичний звіт форми № 5-ВС «Звіт про здійснення правосуддя Касаційним кримінальним судом у складі Верховного Суду».

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2024 році

№ з/п	Найменування показника	РОКИ		Динаміка, %
		2023	2024	
А	Б	1	2	3
КІЛЬКІСТЬ ЗАСУДЖЕНИХ НЕПОВНОЛІТНІХ ЗА КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ:				
1	– умисне вбивство (ст. 115 КК)	11	9	-18,2
	– умисне тяжке тілесне ушкодження (ст. 121 КК)	24	16	-33,3
	– умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження (ст. 122 КК)	24	15	-37,5
	– зґвалтування (ст. 152 КК)	8	15	87,5
	– крадіжку (ст. 185 КК)	731	428	-41,5
	– грабіж (ст. 186 КК)	111	71	-36,0
	– розбій (ст. 187 КК)	34	28	-17,6
	– незаконне заволодіння транспортним засобом (ст. 289 КК)	78	70	-10,3
	– хуліганство (ст. 296 КК)	20	27	35,0
	– пов'язані з обігом наркотичних засобів (ст. 305-320 КК)	55	57	3,6
2	Кількість неповнолітніх осіб, які вчинили кримінальні правопорушення у стані:			
	алкогольного сп'яніння	44	41	-6,8
	наркотичного сп'яніння	5	4	-20,0
Вид кримінального покарання, яке застосовано до неповнолітніх осіб (за вирокami, що набрали законної сили)				
Позбавлення волі на певний строк, (усього)		214	135	-36,9
<i>питома вага до загальної кількості засуджених неповнолітніх, %</i>		17,1 %	15 %	
у тому числі:	1 рік включно	8	6	-25,0
	понад 1 до 2-х років включно	14	3	-78,6
	понад 2 до 5 років включно	102	75	-26,5
	понад 5 до 10 років включно	81	51	-37,0
	понад 10 до 15 років включно	9	0	-100,0
3	Арешт	7	2	-71,4
	Виправні роботи	1	0	-100,0
	Громадські роботи	134	131	-2,2
	Штраф	128	98	-23,4
	Звільнено від відбування покарання з випробуванням	744	429	-42,3
	<i>питома вага до загальної кількості засуджених неповнолітніх осіб, %</i>	59,4 %	47,5 %	
	Звільнено внаслідок акта амністії та з інших підстав	0	0	-
Виправдано неповнолітніх осіб	1	0	-100,0	
РОЗГЛЯД КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ СТОСОВНО НЕПОВНОЛІТНІХ ОСІБ АПЕЛЯЦІЙНИМИ ЗАГАЛЬНИМИ СУДАМИ				
Кількість неповнолітніх осіб, щодо яких вироки перевірялися в апеляційному порядку		257	212	-17,5
Залишено вироки без змін		82	82	=
Скасовано вироків щодо неповнолітніх осіб (усього):		64	61	-4,7
4	із них: справу повернено на досудове розслідування	0	0	-
	на новий судовий розгляд	24	14	-41,7
	із закриттям кримінального провадження	16	27	68,8
	із ухваленням нового вироку	24	20	-16,7
Змінено вироків щодо неповнолітніх осіб (усього):		111	69	-37,8
із	пом'якшено покарання без зміни кваліфікації	28	26	-7,1
них:	зміна кваліфікації з пом'якшенням покарання	2	5	у 2,5 р.

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2024 році

3.7. Розгляд загальними судами кримінальних проваджень (справ) про кримінальні правопорушення, вчинені організованими групами та злочинними організаціями

№ з/п	Найменування показників	2023			2024			Динаміка %
		ОГ	ЗО	РАЗОМ	ОГ	ЗО	РАЗОМ	
А	Б	1	2	3	4	5	6	7
1	Надійшло кримінальних проваджень (справ)	416	64	480	484	84	568	18,3
2	Перебувало у провадженні справ	1 400	241	1 641	1 642	302	1 944	18,5
	стосовно осіб	4 240	900	5 140	4 841	1 198	6 039	17,5
	Кількість справ, провадження в яких закінчено (усього), у тому числі:	314	38	352	350	61	411	16,8
	питома вага, %*	22,4 %	15,8 %	21,5 %	21,3 %	20,2 %	21,1 %	
3	із ухваленням вироку	207	15	222	259	48	307	38,3
	питома вага, %**	65,9 %	39,5 %	63,1 %	74,0 %	78,7 %	74,7 %	
	із закриттям справи	58	10	68	56	5	61	-10,3
	із поверненням прокурору	16	6	22	9	3	12	-45,5
4	Залишок нерозглянутих справ на кінець звітного періоду	1 086	203	1 289	1 292	241	1 533	18,9
	питома вага, %*	77,6 %	84,2 %	78,5 %	78,7 %	79,8 %	78,9 %	
5	Усього засуджено осіб за вироками, що набрали і не набрали законної сили	391	21	412	512	92	604	46,6
6	Суди постановили обвинувальні вироки, але не підтвердили наявності організованої групи або злочинної організації	97 46,2 %***	2 9,5 %***	99 42,3 %***	110 31,7 %***	9 9,8 %***	119 30,3 %***	20,2
7	Суди визнали винними у вчиненні злочинів у складі організованих груп або злочинних організацій (судом підтверджено ознаки ОГ або ЗО)	294 75,2 %***	19 90,5 %***	313 76,0 %***	402 78,5 %***	83 90,2 %***	485 80,3 %***	55,0
8	Виправдано осіб (за вироками, що набрали і не набрали законної сили)	22	0	22	22	0	22	-
9	Кількість осіб, щодо яких справи закрито (за вироками, що набрали і не набрали законної сили)	140	15	155	158	7	165	6,5
10	Засуджено осіб за вироками, що набрали законної сили	210	24	234	354	39	393	67,9

* від числа кримінальних проваджень (справ), що перебували на розгляді, %

** від числа кримінальних проваджень (справ), провадження в яких закінчено, %

*** від числа осіб, засуджених за вироками, що набрали і не набрали законної сили, %

Згідно зі статистичними даними Офісу Генерального прокурора¹⁸ упродовж 2024 р. в Україні було виявлено 663 [494] організованих груп і злочинних організацій (на 34,2 % більше), із них організованих груп – 591 [443], злочинних організацій – 72 [51]. У тому числі:

- з корумпованими зв'язками – 46 [35] організованих груп і злочинних організацій, із них з корумпованими зв'язками в органах влади та управління – 40 [20] організованих груп та 6 [3] злочинних організацій;
- із міжрегіональними зв'язками – 62 [48];
- з транснаціональними зв'язками – 12 [13];

¹⁸ Статистичний звіт Офісу Генерального прокурора форми № 1-03 «Звіт про результати боротьби з організованими групами та злочинними організаціями».

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2024 році

- сформовані на етнічній основі – 20 [14];
- за участю неповнолітніх осіб – 13 [15].

Правоохоронними органами виявлено 3 тис. [2,1 тис.] осіб, які вчинили злочини у складі організованих груп та злочинних, із них осіб у складі *організованих груп* – 2,3 тис. [1,7 тис.], *злочинних організацій* – 714 [368].

Відповідно до статистичних даних ДСА¹⁹ кількість кримінальних проваджень про кримінальні правопорушення, вчинені організованими групами та злочинними організаціями, що **надійшли** у 2024 р. на розгляд до місцевих загальних судів, становила 568 [480], що на 18,3 % більше. Проте частка цих справ від загальної кількості кримінальних проваджень, що надійшли на розгляд до місцевих загальних судів, дещо зросла порівняно з попереднім роком – 0,5 % [0,4 %].

У провадженні місцевих загальних судів із урахуванням нерозглянутих за попередній рік **перебувало** 1,9 тис. [1,6 тис.] справ зазначеної категорії стосовно 6 тис. [5,1 тис.] осіб.

Розглянуто 411 [352] справ про кримінальні правопорушення, вчинені організованими групами та злочинними організаціями (21,1 % [21,5 %] від тих, що перебували на розгляді); із них із ухваленням вироку – 307 [222] справи, або 74,7 % [63,1 %] від кількості усіх розглянутих справ цієї категорії.

Закрито провадження у 61 [68] справі, або 14,8 % [19,3 %].

Місцеві загальні суди визнали винними у вчиненні кримінальних правопорушень у складі організованих груп та злочинних організацій 485 [313] осіб, або 80,3 % [76 %] від загальної кількості засуджених осіб за вчинення злочинів у складі організованих груп та злочинних організацій (за вироками, що набрали і не набрали законної сили); із них визнали винними у вчиненні злочинів у складі організованих груп – 402 [294] особи та злочинних організацій – 83 [19] особи. Виправдано (за вироками, що набрали і не набрали законної сили) – 22 [22] особи, або 7,2 % [9,9 %] від кількості осіб, справи щодо яких розглянуто із ухваленням вироку.

За вчинення кримінальних правопорушень у складі організованих груп та злочинних організацій **засуджено** 307 [234] осіб (за вироками, що набрали законної сили)²⁰, що більше на 67,9 % порівняно з 2023 р.; їх частка від загальної кількості засуджених осіб за всі види кримінальних правопорушень становила 0,5 % [0,4 %]. Із них громадян України – 299 [224] особи; у тому числі жінок – 66 [46]. За вчинення кримінальних правопорушень у складі організованих груп та злочинних організацій найбільша кількість осіб була засуджена місцевими загальними судами областей: Львівської – 29 осіб, Рівненської – 27 осіб, Одеської – 22 особи, Полтавської – 20 осіб, Харківської – 20 осіб, Житомирської – 17 осіб.

Виправдано (за вироками, що набрали законної сили) – 5 [12] осіб.

Довічне позбавлення волі за вчинення злочинів у складі злочинної

¹⁹ Статистичний звіт ДСА форми № 1-к «Звіт судів першої інстанції про розгляд матеріалів кримінального провадження».

²⁰ Статистичні звіти ДСА форми № 6 «Звіт осіб, притягнутих до кримінальної відповідальності та види кримінального покарання» та форми № 7 «Звіт про склад засуджених».

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2024 році

організації застосовано до 3 [0] осіб.

До позбавлення волі на певний строк засуджено 111 [80] осіб; або 36,2 % [34,2 %] від кількості всіх осіб, засуджених за вчинення кримінальних правопорушень у складі організованих груп та злочинних організацій.

Обмеження волі застосовано до 2 [1] осіб.

Штраф (як основне покарання) накладено на 72 [49] особи, або 23,4 % [20,9 %].

Місцеві загальні суди звільнили від відбування покарання з випробуванням (ст. 75 КК України) – 113 [102] особи, або 36,8 % [43,6 %] від загальної кількості засуджених за вчинення кримінальних правопорушень у складі організованих груп та злочинних організацій осіб.

За сукупністю злочинів (ст. 70 КК України) місцеві загальні суди призначили покарання 165 [86] особам, або 53,7 % [36,8 %] від загальної кількості засуджених за вчинення кримінальних правопорушень у складі організованих груп та злочинних організацій осіб; за сукупністю вироків (ст. 71 КК України) призначено покарання 29 [12] особам, або 9,4 % [5,1 %]. Більш м'яке покарання, ніж це передбачено законом, із урахуванням особи винного і наявності кількох обставин, що пом'якшують покарання та істотно знижують ступінь тяжкості вчиненого злочину (ст. 69 КК України), призначено 67 [53] засудженим особам, або 21,8 % [22,6 %].

За вчинення кримінальних правопорушень у складі організованих груп та злочинних організацій у 2024 р. найбільшу кількість становили особи, засуджені за незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (ст. 307 КК України) – 42 особи, або 13,7 % [14,5 %] від усіх засуджених за вчинення кримінальних правопорушень у складі організованих груп та злочинних організацій осіб; шахрайство (ст. 190 КК України) – 35 осіб, або 11,4 % [6 %]; незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів (ст. 204 КК України) – 35 осіб, або 11,4 % [14,1 %]; створення, керівництво злочинною спільнотою або злочинною організацією, а також участь у ній (ст. 255 КК України) – 17 осіб, або 5,5 % [5,6 %]; незаконне переправлення осіб через державний кордон України (ст. 332 КК України) – 15 осіб, або 4,9 % [3,4 %]; розбій (ст. 187 КК України) – 13 осіб, або 4,2 % [3,8 %]; крадіжка (ст. 185 КК України) – 12 осіб, або 3,9 % [4,7 %]; сутенерство або втягнення особи в заняття проституцією (ст. 303 КК України) – 12 осіб, або 3,9 % [5,2 %]; колабораційна діяльність (ст. 111¹ КК України) – 9 осіб, або 2,9 % [0].

В апеляційному порядку протягом 2024 р.²¹ перевірено вироків місцевих загальних судів у справах про вчинення кримінальних правопорушень у складі організованих груп та злочинних організацій стосовно 81 [91] особи, що на 11 % менше, ніж у попередньому році; їх частка від ухвалених місцевими загальними судами вироків у справах цієї категорії становила 26,4 % [41 %]. Скасовано вироків

²¹ Статистичний звіт ДСА форми № 2-к «Звіт судів апеляційної інстанції про розгляд апеляційних скарг у порядку кримінального провадження».

щодо 15 [36] осіб, або 18,5 % [39,6 %] від кількості переглянутих; у тому числі з направленням справи на новий судовий розгляд – стосовно 12 [17] осіб; із закриттям кримінального провадження – щодо 2 [2] осіб; із ухваленням нового вироку – стосовно 1 [16] особи. Апеляційні загальні суди **змінити** вирок у справах цієї категорії стосовно 15 [7] осіб, або 18,5 % [7,7 %]; із них із пом'якшенням призначеного покарання, якщо покарання за своєю суворістю не відповідає тяжкості кримінального правопорушення та особі обвинуваченого, щодо 5 [3] осіб. Вироки залишено **без зміни** щодо 51 [48] особи, або 63 % [52,7 %].

У **касаційному порядку**²² кількість осіб, стосовно яких перевірено судові рішення, ухвалені у кримінальних провадженнях (справах) про вчинення кримінальних правопорушень у складі організованих груп та злочинних організацій становила 16 [22] осіб, або 0,6 % [0,9 %] від загальної кількості осіб, судові рішення стосовно яких переглянуто у касаційному порядку у 2024 р. За результатами касаційного розгляду *скасовано* судові рішення стосовно 10 [15] осіб, або 62,5 % від кількості переглянутих судових рішень цієї категорії; із них із направленням справи на новий апеляційний розгляд – щодо 5 [15] осіб. Судове рішення *змінено* стосовно 1 [0] особи (6,3 %) та стосовно 5 [7] осіб, або 31,3 % [31,8 %], судові рішення *залишено без зміни*.

3.8. Склад та структура засуджених осіб. Види покарання

Згідно зі статистичними даними Офісу Генерального прокурора²³ упродовж 2024 р. в Україні було **зареєстровано** 492 тис. [476 тис.] кримінальних правопорушень, що на 3,6 % більше. Із них особливо тяжких злочинів – 118 тис. [120 тис.], що у 1,3 % менше; тяжких злочинів – 214 тис. [191 тис.], що на 12,1 % більше; нетяжких злочинів – 71 тис. [68 тис.], що на 5,6 % більше; кримінальних проступків – 88 тис. [96 тис.], що менше на 8,7 %. Кількість кримінальних правопорушень, у яких здійснювалось **спеціальне досудове розслідування**, становила 1,2 тис. [1,2 тис.].

Протягом 2024 р. на стадії готування, замаху правоохоронними органами **попереджено** 515 [867] кримінальних правопорушень.

Частка кримінальних правопорушень, у яких особам вручено повідомлення про підозру, становила 39,5 % [39,8 %] від загальної кількості зареєстрованих. Досудове розслідування відповідно до ст. 280 КПК України **зупинено** у 5,4 тис., або 1,1 % [4,3 тис., або 0,9 %] від кількості зареєстрованих кримінальних правопорушень. Кількість кримінальних правопорушень, за якими провадження було направлено до суду, становила 173 тис. [168 тис.], із них **з обвинувальним актом** – 167 тис., або 86 % [166 тис., або 89 %] від числа кримінальних правопорушень, у яких особам вручено повідомлення про підозру.

²² Статистичний звіт форми № 5-ВС «Звіт про здійснення правосуддя Касаційним кримінальним судом у складі Верховного Суду».

²³ Статистичний звіт Офісу Генерального прокурора форми № 1 «Єдиний звіт про кримінальні правопорушення».

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2024 році

У 9 р. більше, або майже 4 тис. [450] кримінальних проваджень протягом 2024 р. направлено до місцевих загальних судів із клопотанням *про звільнення від кримінальної відповідальності*; кримінальних проваджень із клопотанням *про застосування примусових заходів медичного характеру* – 1,3 тис. [1,6 тис.]; із клопотанням *про застосування примусових заходів виховного характеру* – 238 [247].

На 30,8 % збільшилася кількість зареєстрованих кримінальних правопорушень, пов'язаних із *домашнім насильством*, – 8,9 тис. [6,8 тис.]. Із обвинувальним актом до місцевих загальних судів направлено 87,7 % [87,9 %] таких кримінальних проваджень.

Кількість зареєстрованих кримінальних правопорушень, учинених із *мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості*, становила 187 [180]; частка кримінальних правопорушень, у яких особам вручено повідомлення про підозру, – 72,2 % [52,2 %] від загальної кількості зареєстрованих злочинів цієї категорії.

На 45 % зменшилася кількість зареєстрованих кримінальних правопорушень, учинених з *використанням зброї або боєприпасами*, – 17,1 тис. [30,9 тис.]; із них з використанням вогнепальної зброї – 832 [1,9 тис.], холодної зброї – 312 [310], газової та пневматичної зброї – 148 [165], вибухових речовин – 86 [63], боєприпасів – 16 тис. [29 тис.].

Протягом 2024 р. в Україні було зареєстровано майже 6 тис. [6,3 тис.] злочинів проти основ національної безпеки України, що менше порівняно з попереднім роком на 4,3 %. Повідомлення про підозру було вручено у 41,3 % [36,3 %] від загальної кількості зареєстрованих таких злочинів.

Кількість зареєстрованих кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку зменшилася на 52 % і становила 30,2 тис. [62,7 тис.]; частка кримінальних правопорушень, у яких особам вручено повідомлення про підозру, становила лише 2,9 % [1,8 %] від зареєстрованих цієї категорії.

За даними ДСА²⁴ у 2024 р. за вироками, що набрали законної сили, засуджено усього 61,4 тис. [66,7 тис.] осіб, що на 7,9 % менше порівняно з попереднім роком. У тому числі за вчинення **тяжких та особливо тяжких злочинів** засуджено 25,2 тис. [29,5 тис.] осіб, що на 14,6 % менше; їх частка серед усіх засуджених за всі види кримінальних правопорушень також значно зменшилась і становила 41 % [44,2 %]. За вчинення **нетяжких злочинів** засуджено 11,4 тис. [12,1 тис.] осіб, що на 5,9 % менше, або 18,6 % [18,2 %]. За вчинення **кримінальних проступків** засуджено 24,9 тис. [25,1 тис.] осіб, або 40,5 % [37,6 %] від кількості усіх засуджених за всі види кримінальних правопорушень осіб.

Найбільшу як кількість, так і частку у **структурі засуджених** становили особи, засуджені за вчинення кримінальних правопорушень проти власності (статті 185–

²⁴ Статистичні звіти ДСА форми № 6 «Звіт про осіб, притягнутих до кримінальної відповідальності, та види кримінального покарання» та форми № 7 «Звіт про склад засуджених».

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2024 році

198 КК України), – 17 тис. [22,3 тис.] осіб, їх частка у структурі всіх засуджених становила 27,7 % [33,5 %];

– у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів (статті 305–320 КК України) засуджено 12,3 тис. [12,4 тис.] осіб, або 20,1 % [18,6 %] від кількості всіх засуджених за всі види кримінальних правопорушень;

– проти життя та здоров'я особи (статті 115–145 КК України) – 10,9 тис. [10,1 тис.] осіб, або 17,7 % [15,2 %];

– проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян (статті 338–360 КК України) – 4,1 тис. [4,8 тис.] осіб, або 6,7 % [7,2 %];

– проти громадської безпеки (статті 255–270¹ КК України) – 2,4 тис. [2,5 тис.] осіб, або 3,9 % [3,8 %];

– проти безпеки руху та експлуатації транспорту (статті 276–292 КК України) – 2,2 тис. [2,3 тис.] осіб, або 3,6 % [3,5 %];

– проти встановленого порядку несення військової служби (військові злочини) (статті 402–435 КК України) – 2 тис. [2,6 тис.] осіб, або 3,2 % [3,9 %];

– у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, (статті 364–370 КК України) – 1,7 тис. [1,6 тис.] осіб, або 2,7 % [2,4 %];

– проти правосуддя (статті 371–400 КК України) – 1,6 тис. [1,1 тис.] осіб, або 2,7 % [1,7 %];

– проти основ національної безпеки України (статті 109–114¹ КК України) – 1,4 тис. [983] особи, або 2,3 % [1,5 %];

– проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина (статті 157–184 КК України) – 1,3 тис. [1,3 тис.] осіб, або 2,1 % [2 %];

– у сфері охорони державної таємниці, недоторканості державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації (статті 328–337 КК України) – 1,2 тис. [1,2 тис.] осіб, або 1,9 % [1,8 %];

– проти довілля (статті 236–254 КК України) – 1 тис. [1 тис.] осіб, або 1,6 % [1,6 %];

– проти громадського порядку та моральності (статті 293–304 КК України) – 887 [900] осіб, або 1,4 % [1,3 %];

– у сфері господарської діяльності (статті 199–233 КК України) – 543 [402] особи, або 0,9 % [0,6 %];

– проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку (статті 436–447 КК України) – 441 [622] особа, або 0,7 % [0,9 %];

– проти статевої свободи та статевої недоторканості особи (статті 152–156 КК України) – 126 [155] осіб, або 0,2 % [0,2 %];

– у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку (статті 361–363¹ КК України) – 84 [95] особи, або 0,1 % [0,1 %];

– проти волі, честі та гідності особи (статті 146–151 КК України) – 48 [60]

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2024 році

осіб, або 0,1 % [0,1 %];

– проти безпеки виробництва (статті 271–275 КК України) – 48 [35] осіб, або 0,1 % [0,1 %].

На 3,4 % зменшилася кількість осіб, які вчинили кримінальні правопорушення у **стані алкогольного або наркотичного сп'яніння**, – 4,6 тис. [4,8 тис.], або кожен тринадцятий засуджений; їх частка від загальної кількості засуджених – 7,5 % [7,2 %].

Кількість засуджених за вчинення кримінальних правопорушень у **складі організованої групи та злочинної організації** збільшилася на 31,2 % і становила 307 [234] осіб; їх частка від загальної кількості засуджених – 0,5 % [0,4 %].

За вчинення кримінальних правопорушень **групою осіб** за попередньою змовою або без такої протягом минулого року засуджено 3,1 тис. [3,9 тис.] осіб, або майже кожен двадцятий засуджений; їх частка від загальної кількості засуджених також зменшилася – 5 % [5,9 %].

На час вчинення кримінального правопорушення **ніде не працювали і не навчалися або перебували на обліку в державній службі зайнятості** 40,1 тис. [46,5 тис.] осіб, або 65,2 % [69,7 %] від загальної кількості всіх засуджених; із них раніше судимі – 8,1 тис. [9,8 тис.] осіб. На обліку в службі зайнятості перебувало 465 [534] осіб, або 1,2 % [1,1 %] від загальної кількості працездатних осіб, які на час вчинення кримінального правопорушення не працювали і не навчалися.

Зменшилася на 12,6 % кількість засуджених осіб, які були **раніше судимими і мали незняту або непогашену судимість** – 10 тис. [11,4 тис.] осіб; їх частка від загальної кількості всіх засуджених також зменшилася до 16,3 % [17,1 %]; із них раніше були звільнені умовно-достроково 608 [689] осіб.

Кількість засуджених **жінок** становила 7,5 тис. [7,6 тис.], або 12,2 % [11,5 %] від загальної кількості всіх засуджених.

Місцеві загальні суди **виправдали** (за вироками, що набрали законної сили) 163 [206] особи. Найбільший показник виправданих місцевими загальними судами осіб зафіксовано в областях: Дніпропетровській – 25 осіб, або 15,3 % від загальної кількості виправданих; Волинській – 20, або 12,3 %; Львівській – 20, або 12,3 %; Київській – 16, або 9,8 %; м. Києва – 19, або 11,7 %.

Примусові заходи медичного характеру застосовано до 714 [819] неосудних осіб, із них за вчинення тяжких та особливо тяжких злочинів – щодо 457 [541] осіб.

Кількість осіб, стосовно яких місцеві загальні суди **закрили матеріали кримінального провадження**, становила 21,3 тис. [18,2 тис.]. Зокрема, провадження закрито у зв'язку з:

- відмовою прокурора або потерпілого, його представника від обвинувачення в кримінальному провадженні – 5,2 тис. [5,9 тис.] осіб, їх частка від кількості всіх осіб, щодо яких провадження закрито, становила 24,3 % [32,5 %];
- примиренням винного з потерпілим – 4,2 тис. [4,4 тис.] осіб, або 19,8 %

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2024 році

[24,5 %];

- смертю – 1,8 тис. [1,7 тис.] осіб, або 8,5 % [9,5 %];
- дійовим каяттям – 995 [1,3 тис.] осіб, або 4,7 % [7,3 %];
- зміною обстановки – 352 [265] особи, або 1,6 % [1,5 %];
- передачею особи на поруки – 140 [161] осіб, або 0,7 % [0,9 %];
- амністією – 4 [3] особи, або 0,02 % [0,02 %];
- інших підстав – 8,6 тис. [4,3 тис.] осіб, або 40,3 % [23,9 %].

У тому числі у справах публічного обвинувачення закрито провадження стосовно 19,1 тис. [15,8 тис.] осіб, із них у зв'язку з відмовою прокурора або потерпілого, його представника від обвинувачення в кримінальному провадженні щодо 3,6 тис. [4,1 тис.] осіб, або 18,6 % [26 %] від кількості всіх осіб, щодо яких закрито провадження у справах публічного обвинувачення; у зв'язку з примиренням винного з потерпілим – щодо 3,8 тис. [4 тис.] осіб, або 19,7 % [25,1 %].

Штраф як основне покарання місцеві загальні суди наклали на 18,1 тис. [16,8 тис.] осіб, що на 7,4 % більше, або 29,5 % [25,3 %] від загальної кількості засуджених за всі види злочинів. **Громадські роботи** призначено 3 тис. [3,7 тис.] осіб, що на 17,9 % менше, або 4,9 % [5,5 %]; **арешт** застосовано до 669 [2,1 тис.] осіб, або 1,1 % [3,1 %]; **обмеження волі** застосовано до 1,4 тис. [1,3 тис.] осіб, що на 5 % більше, або 2,3 % [2 %]; **виправні роботи** призначено 67 [81] особам, або 0,1 % [0,1 %]; **службове обмеження для військовослужбовців** застосовано до 453 [508] осіб, або 0,7 % [0,8 %]; **тримання в дисциплінарному батальйоні** призначено 604 [676] особам, або 1 % [1 %]; **позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю** (як основне покарання) застосовано до 245 [347] осіб; **пробаційний нагляд** призначено 2,8 тис. осіб.

Кількість осіб, засуджених до **позбавлення волі** на певний строк, зменшилася на 3,2 % і становила 11,8 тис. [12,2 тис.] осіб; проте їх частка від загальної кількості засуджених збільшилася – 19,2 % [18,2 %]. Із них 80,3 % [80,2 %] становили особи, засуджені до позбавлення волі на певний строк за вчинення тяжких та особливо тяжких злочинів, – 9,5 тис. [9,8 тис.] осіб.

Довічне позбавлення волі за вчинення особливо тяжких злочинів застосовано до 38 [26] осіб, або 2,1 % [1,6 %] від кількості осіб, засуджених за вчинення особливо тяжких злочинів.

Місцеві загальні суди відповідно до вимог **ст. 70 КК України** призначили покарання **за сукупністю кримінальних правопорушень** 8,2 тис. [9,4 тис.] осіб, або 13,4 % [14,1 %] від загальної кількості засуджених протягом року осіб. **За сукупністю вироків (ст. 71 КК України)** покарання призначено 6,2 тис. [6,8 тис.] осіб, або 10 % [10,2 %].

У 2024 р. **більш м'яке покарання**, ніж це передбачено законом, із урахуванням особи винного і наявності кількох обставин, що пом'якшують покарання та істотно знижують ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення (**ст. 69 КК України**), призначено 2,8 тис. [3,1 тис.] осіб, або 4,5 % [4,6 %] від загальної кількості засуджених.

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2024 році

Місцеві загальні суди звільнили від відбування покарання 22,2 тис. [29 тис.] засуджених осіб; із них звільнено з випробуванням (ст. 75 КК України) – 22,1 тис. [28,7 тис.] осіб.

Кількість засуджених, до яких місцеві загальні суди як додаткове покарання застосували **конфіскацію майна**, збільшилася на 32,8 % і становила 2 тис. [1,5 тис.] осіб.

Спеціальну конфіскацію, як один із заходів кримінально-правового характеру, застосовано до 1,1 тис. [913] засуджених осіб, із них за: виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії Російської Федерації проти України, глорифікацію її учасників (ст. 436² КК України) – 79 [65] осіб; незаконне зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом (ст. 249 КК України) – 133 [143] особи; вчинення крадіжки (ст. 185 КК України) – 31 [37] особа; незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів (ст. 204 КК України) – 17 [24] осіб; незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами (ст. 263 КК України) – 51 [37] особа; незаконну порубку лісу (ст. 246 КК України) – 112 [108] осіб; пропозицію, обіцянку або надання неправомірної вигоди службовій особі (ст. 369 КК України) – 250 [239] осіб.

Штраф як додаткове покарання місцеві загальні суди наклали на 94 [70] осіб. **Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю** як додаткове покарання призначено 2,3 тис. [1,6 тис.] осіб (на 45,7 % більше). **Позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу** застосовано до 88 [51] осіб.

4. РОЗГЛЯД ЗАГАЛЬНИМИ СУДАМИ СПРАВ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

За статистичними даними Міністерства внутрішніх справ України²⁵ протягом 2024 р. органами національної поліції України **виявлено** 4 млн 520 тис. [4 млн 835 тис.] адміністративних правопорушень, що на 6,5 % менше порівняно з попереднім роком. За виявленими правопорушеннями складено 803 тис. [842 тис.] адміністративних протоколів (17,8 % [17,4 %] від кількості виявлених адміністративних правопорушень) та винесено 3 млн 717 тис. [3 млн 994 тис.] адміністративних постанов, або 82,2 % [82,6 %]. Виявлено 4 млн 043 тис. [4 млн 370 тис.] осіб, які вчинили адміністративні правопорушення (на 7,5 % менше). Із них жінок – 641 тис. [588 тис.], неповнолітніх – 23,5 тис. [23,8 тис.].

За статистичними даними ДСА²⁶ кількість справ і матеріалів про

²⁵ Статистичний звіт Міністерства внутрішніх справ України форми № 1-АП «Звіт про стан застосування адміністративного законодавства органами Національної поліції України», розділ 1.

²⁶ Статистичний звіт ДСА форми № 1-п «Звіт судів першої інстанції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення».

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2024 році

адміністративні правопорушення, які **надійшли** на розгляд до місцевих загальних судів у 2024 р., становила 858 тис. [911 тис.], що на 5,8 % менше; із них саме справ про адміністративні правопорушення – 846 тис. [899 тис.].

Усього на розгляді місцевих загальних судів **перебувало** 938 тис. [982 тис.] справ і матеріалів про адміністративні правопорушення, із них саме справ – 926 тис. [971 тис.], що на 4,5 % менше.

Із винесенням постанови місцеві загальні суди **розглянули** 797 тис. [824 тис.] справ і матеріалів про адміністративні правопорушення (на 3,3 % менше); із них саме справ – 785 тис. [813 тис.] стосовно 798 тис. [825 тис.] осіб. Частка розглянутих справ становила 84,7 % [83,7 %] від кількості тих, що перебували на розгляді. Серед розглянутих із винесенням постанови справ про адміністративні правопорушення 39,8 % [37,5 %] становили справи *про порушення Правил дорожнього руху (статті 121–132¹ КУпАП)*.

За вчинення адміністративних правопорушень, відповідальність за які передбачена КУпАП, місцеві загальні суди застосували різні **види стягнень** до 586 тис. [588 тис.] осіб (на 0,4 % менше); їх частка від загальної кількості осіб, щодо яких розглянуто справи, збільшилась і становила 73,4 % [71,3 %].

Серед загальної кількості осіб, притягнутих до адміністративної відповідальності, **жінки** становили 15,3 % [13,8 %], або 90 тис. [81 тис.]; **громадяни іншої держави** – 0,6 % [0,7 %], або 3,5 тис. [4,2 тис.].

Серед притягнутих до адміністративної відповідальності переважною більшістю були працездатні особи, які на момент вчинення правопорушення не працювали і не навчалися, – 281 тис. [280 тис.], або 48 % [47,5 %]; військовослужбовці – 94 тис. [112 тис.], або 16 % [19 %]; робітники – 38 тис. [42 тис.], або 6,6 % [7,2 %]; безробітні – 32 тис. [31 тис.], або 5,5 % [5,2 %].

Найпоширенішим видом серед адміністративних стягнень, застосованих місцевими загальними судами до осіб за вчинення адміністративних правопорушень, був і залишається **штраф**. Місцеві загальні суди оштрафували 555 тис. [549 тис.] осіб, що на 1,1 % більше порівняно з 2023 р.; їх частка від кількості осіб, на яких накладено адміністративне стягнення становила 94,7 % [93,3 %]. Загальна сума накладеного штрафу становила 10 млрд 014 млн грн [5 млрд 786 млн грн]; добровільно сплачено 959 млн 996 тис. грн, або 9,6 % [14,9 %] від суми накладеного.

На 9,1 % зменшилася кількість осіб, до яких місцеві загальні суди за вчинення адміністративних правопорушень застосували **попередження** – 14,8 тис. [16,3 тис.]; їх частка серед усіх осіб, на яких накладено адміністративне стягнення, також зменшилася і становила – 2,5 % [2,8 %].

Громадські роботи місцеві загальні суди призначили 4 тис. [5,5 тис.] правопорушникам, що порівняно з попереднім роком менше на 27,6 %; їх частка від кількості тих осіб, на яких накладено адміністративне стягнення, дещо зменшилася – 0,7 % [0,9 %].

Суспільно корисні роботи призначено 1,6 тис. [1,8 тис.] осіб, що на 15,7 % менше, їх частка від кількості всіх осіб, на яких накладено адміністративне

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2024 році

стягнення, становила 0,3 % [0,3 %].

Адміністративний арешт призначено майже 4,4 тис. [5 тис.] осіб, які вчинили адміністративні правопорушення, або 0,7 % [0,8 %].

Арешт з утриманням на гауптвахті призначено 1,1 тис. [4,4 тис.] особам за окремі види військових адміністративних правопорушень, або 0,2 % [0,8 %].

Виправні роботи місцеві загальні суди застосували до 25 [26] осіб, які вчинили адміністративні правопорушення.

Місцевими загальними судами **позбавлено спеціального права** (як основний, так і додатковий вид адміністративного стягнення) **132** тис. [119 тис.] осіб, що на 10,8 % більше. Їх частка становила 22,5 % [20,2 %] від загальної кількості осіб, на яких накладено адміністративне стягнення.

Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, як додатковий вид адміністративного стягнення, призначено 17 [2] особам, що у 8,5 р. більше.

Оплатне вилучення предмета, що був зняттям вчинення чи безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення (як основний, так і додатковий вид адміністративного стягнення), застосовано до 796 [750] осіб, або 0,1 % [0,1 %].

Конфіскацію предметів, що були зняттями вчинення або безпосередніми об'єктами адміністративного правопорушення (як основний, так і додатковий вид адміністративного стягнення), місцеві загальні суди застосували до 13 тис. [15 тис.] осіб, або 2,2 % [2,5 %].

У 2024 р. вилучено 119 [20] одиниць вогнепальної зброї що у 6 р. більше, 423 [235] одиниць бойових припасів, майже 16 кг [2 кг] наркотичних засобів. Конфісковано 29 [85] автомобілів; товарів та цінностей на суму 33 млн 383 тис. грн; валюту на суму 826 грн.

Місцеві загальні суди із різних підстав **закрили провадження** у справах про адміністративні правопорушення стосовно 199 тис. [223 тис.] осіб, що на 10,8 % менше, або 25 % [27,1 %] від загальної кількості тих, щодо яких розглянуто справи.

У тому числі *за малозначністю вчиненого правопорушення* з усім зауваженням на адресу правопорушника щодо недопустимості протиправних діянь звільнено від адміністративної відповідальності 37 тис. [48 тис.] осіб, що на 23 % менше, або 18,6 % [21,5 %] від кількості тих осіб, щодо яких провадження у справі закрито. Найбільший відсоток звільнених з цієї підстави осіб (від кількості осіб, стосовно яких провадження у справі закрито) спостерігався у місцевих загальних судах областей: Рівненської – 30,3 %, або 1,6 тис. осіб; Тернопільської – 27,2 %, або 1,6 тис. осіб, Волинської – 26,7 %, або 991 особи. Найменший відсоток звільнених за малозначністю вчиненого правопорушення відмічався в судах областей: Херсонської – 7,8 %, або 188 осіб; Миколаївської – 8,6 %, або 691 особи; Закарпатської – 9,4 %, або 766 осіб.

На 10,2 % зменшилася кількість осіб, стосовно яких місцеві загальні суди закрили провадження у зв'язку із *закінченням строків для накладення адміністративного стягнення*, передбачених ст. 38 КУПАП та ст. 467 Митного

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2024 році

кодексу України (далі – МК), – 60 тис. [67 тис.] осіб, або 30,1 % [29,9 %] від кількості тих осіб, стосовно яких провадження у справі закрито. Найбільша частка осіб, щодо яких закрито провадження у справі саме з цієї підстави (від кількості осіб, стосовно яких провадження у справі закрито), зафіксована у місцевих загальних судах областей: Херсонської – 42,2 %, або 1 тис. осіб; Донецької – 40,8 %, або 1,8 тис. осіб; Житомирської – 39,6 %, або 3,7 тис. осіб.

За відсутністю події та складу адміністративного правопорушення закрито провадження у справах стосовно 93 тис. [99,1 тис.] осіб, що на 6,3 % менше; їх частка від кількості осіб, стосовно яких провадження у справі закрито, становила – 46,6 % [44,4 %]. Найбільший відсоток осіб, щодо яких провадження у справі закрито саме з цієї підстави (від кількості осіб, стосовно яких провадження у справі закрито), відмічався у місцевих загальних судах областей: Чернівецької – 75,7 %, або 7,8 тис. осіб; Закарпатської – 59,4 %, або 4,9 тис. осіб; Миколаївської – 53,3 %, або 4,3 тис. осіб.

За вчинення адміністративних правопорушень у віці від 16 до 18 років місцеві загальні суди застосували **заходи впливу**, передбачені статтею 24¹ КУпАП, до 12,8 тис. [13,7 тис.] неповнолітніх осіб (менше на 6,5 %).

№ з/п	Найменування показника	2023	2024	Динаміка, %	
А	Б	1	2	3	
1	Надійшло справ та матеріалів за звітний період (усього)	910 927	857 646	-5,8	
	у тому числі справ	899 263	845 758	-5,9	
2	Перебувало на розгляді справ та матеріалів (усього)	982 234	938 302	-4,5	
	у тому числі справ	970 570	926 414	-4,5	
3	Закінчено провадження у справах та матеріалах (з повернутими), усього	970 673	914 460	-5,8	
	у тому числі справ	891 654	849 733	-4,7	
	із них повернуто справ	67 355	52 839	-21,6	
4	Розглянуто справ та матеріалів (усього)	824 299	796 894	-3,3	
	у тому числі справ	812 635	785 006	-3,4	
5	Залишок нерозглянутих справ на кінець звітного періоду	90 580	88 569	-2,2	
	Кількість осіб, щодо яких розглянуто справи (усього), у тому числі:	825 336	798 017	-3,3	
	Закрито справи (усього)	223 496	199 297	-10,8	
	звільнено осіб від адміністративної відповідальності при малозначності вчиненого правопорушення		48 111	37 037	-23,0
6	відсутність події і складу адміністративного правопорушення	99 130	92 901	-6,3	
	передано прокурору, органу досудового слідства чи дізнання для вирішення питання про порушення кримінальної справи	1 027	1 155	12,5	
	у зв'язку із закінченням строку накладення адміністративного стягнення	66 900	60 047	-10,2	
	Застосовано заходи впливу до неповнолітніх (ст. 24 ¹ КУпАП)	13 744	12 844	-6,5	
	Кількість осіб, до яких застосовано адміністративне стягнення	588 076	585 860	-0,4	

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2024 році

№ з/п	Найменування показника	2023	2024	Динаміка, %	
Види адміністративних стягнень, накладені на осіб:					
7	основні	попередження	16 298	14 808	-9,1
		штраф	548 675	554 598	1,1
		оплатне вилучення предмета	0	0	-
		конфіскація предмета	2 337	1 499	-35,9
		позбавлення спеціального права	4 061	3 886	-4,3
		громадські роботи	5 466	3 960	-27,6
		суспільно корисні роботи	1 844	1 554	-15,7
		виправні роботи	26	25	-3,8
		адміністративний арешт	4 950	4 386	-11,4
		арешт з утриманням на гауптвахті	4 418	1 141	-74,2
додаткові	конфіскація предмета	12 567	11 159	-11,2	
	позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю	2	17	у 8,5 р.	
	позбавлення спеціального права (керування транспортним засобом)	115 013	128 094	11,4	
	оплатне вилучення предмета	750	796	6,1	
8	Сума накладеного судом штрафу (грн.)	5 786 095 881	10 013 785 532	73,1	
	Сума штрафу, сплаченого добровільно (грн.)	860 167 578	959 995 794	11,6	
9	Кількість постанов про накладення стягнення, що не звернено до виконання у зв'язку із закінченням строку давності, у с ь о г о, у тому числі:	39	52	33,3	
	про стягнення штрафу (грн.)	36	35	-2,8	
	у зв'язку з цим не стягнуто штрафу на суму (грн.)	235 378	34 694	-85,3	
10	Вилучено вогнепальної зброї (одиниць)	20	119	у 6 р.	
11	Конфісковано автомобілів (одиниць)	85	29	-65,9	
12	Конфісковано товарів та цінностей (грн.)	25 751 239	33 382 478	29,6	
13	Конфісковано валюту (грн.)	122 053	826	-99,3	

У структурі справ про адміністративні правопорушення, що надійшли на розгляд до місцевих загальних судів, найбільшу частку становили справи про:

- вчинення правопорушень, пов'язаних із керування транспортними засобами або суднами особами, які перебувають у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції (ст. 130 КУпАП) – 16,7 % [16,8 %], або 143 тис. справ;
- вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі, невиконання термінового заборонного припису або неповідомлення про місце свого тимчасового перебування (ст. 173² КУпАП) – 16,5 % [16,7 %], або 141 тис. справ (місцевими загальними судами застосовано адміністративні стягнення: штраф – 97 тис. [95 тис.] осіб; громадські роботи – 2,8 тис. [4,1 тис.] осіб; адміністративний арешт – 1,5 тис. [1,6 тис.] осіб);
- порушення правил дорожнього руху, що спричинило пошкодження транспортних засобів, вантажу, автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів, дорожніх споруд чи іншого майна (ст. 124 КУпАП), – 13,5 % [12,2 %] від усіх справ про адміністративні правопорушення, що надійшли на розгляд, або 116 тис. таких справ;
- розпивання пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2024 році

- військовослужбовцями (ст. 172²⁰ КУпАП) – 8,8 % [11,7 %], або 76 тис. справ;
- керування транспортним засобом особою, яка не має відповідних документів на право керування таким транспортним засобом або не пред'явила їх для перевірки (ст. 126 КУпАП) – 6 % [5,3 %], або 52 тис. справ;
- невиконання батьками або особами, які їх замінюють, обов'язків щодо виховання дітей (ст. 184 КУпАП) – 5,5 % [5,3 %], або 47 тис. справ;
- дрібне хуліганство (ст. 173 КУпАП) – 5,4 % [5,8 %], або 46 тис. справ;
- порушення правил адміністративного нагляду (ст. 187 КУпАП) – 3,6 % [4,4 %], або майже 31 тис. справ;
- порушення порядку провадження господарської діяльності (ст. 204¹ КУпАП) – 2,9 % [0,9 %], або 25 тис. справ;
- порушення порядку проведення розрахунків (ст. 155¹ КУпАП) – 1,8 % [1,6 %], або 16 тис. справ;
- дрібне викрадення чужого майна (ст. 51 КУпАП) – 1,8 % [1,2 %], або 15 тис. справ;
- порушення правил торгівлі пивом, алкогольними, слабоалкогольними напоями, тютюновими виробами, електронними сигаретами та рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, пристроями для споживання тютюнових виробів без їх згоряння (ст. 156 КУпАП) – 1,7 % [2 %], або 14 тис. справ;
- порушення порядку ведення податкового обліку, надання аудиторських висновків (ст. 163¹ КУпАП) – 1,4 % [1,4 %], або 12 тис. справ;
- залишення місця дорожньо-транспортної пригоди (ст. 122⁴ КУпАП) – 1,4 % [1,2 %], або 12 тис. справ;
- розпивання пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв у заборонених законом місцях або поява у громадських місцях у п'яному вигляді (ст. 178 КУпАП) – 1,1 % [1,3 %], або 9 тис. справ;
- неподання або несвоєчасне подання платіжних доручень на перерахування належних до сплати податків та зборів (обов'язкових платежів) (ст. 163² КУпАП) – 1 % [0,6 %], або 8,9 тис. справ;
- незаконне перетинання або спробу незаконного перетинання державного кордону України (ст. 164 КУпАП) – 1 % [1 %], або 8 тис. справ;
- торгівлю з рук у невстановлених місцях (ст. 160 КУпАП) – 0,9 % [1,3 %], або майже 8 тис. справ;
- незаконне виробництво, придбання, зберігання, перевезення, пересилання наркотичних засобів або психотропних речовин без мети збуту в невеликих розмірах (ст. 44 КУпАП) – 0,8 % [1,1 %], або 7 тис. справ;
- злісну непокору законному розпорядженню або вимозі поліцейського, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону, військовослужбовця (ст. 185 КУпАП) – 0,8 % [0,8 %], або 7 тис. справ.

Протягом 2024 р. у провадженні місцевих загальних судів перебувало 7 тис. [7,7 тис.] справ **про порушення митних правил**, що на 9,6 % менше порівняно

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2024 році

з попереднім роком. Розглянуто 4,8 тис. [5,5 тис.] таких справ. Їх частка від загальної кількості розглянутих місцевими загальними судами справ про адміністративні правопорушення становила 0,6 % [0,7 %]. **Адміністративне стягнення** за порушення митних правил застосовано до 3,7 тис. [4,4 тис.] осіб, або 77,8 % [79,9 %] від кількості осіб, щодо яких справи про порушення митних правил розглянуто з винесенням постанови. **Закрито справи** стосовно 1,1 тис. [1,1 тис.] осіб, із них у зв'язку із закінченням строків накладення адміністративних стягнень (ст. 467 МК) – щодо 130 [112] осіб, або 12,2 % [10,2 %] від усіх справ цієї категорії, провадження в яких закрито; відсутністю події і складу адміністративного правопорушення – щодо 729 [672] осіб, або 68,5 % [61 %].

У справах про порушення митних правил місцеві загальні суди **оштрафували** 2,2 тис. [2 тис.] осіб, або 59,8 % [46,7 %] від кількості всіх осіб, на яких накладено адміністративне стягнення за порушення митних правил. Загальна сума накладеного місцевими загальними судами на порушників штрафу становила 4 млрд. 830 млн 827 тис. грн., із яких добровільно сплачено лише 17 млн 247 тис. грн., або 0,4 % [0,9 %] від суми накладеного. **Конфіскацію** товарів, транспортних засобів – безпосередніх предметів порушення митних правил (як основний, так і додатковий вид адміністративного стягнення) застосовано до 2,5 тис. [3,4 тис.] осіб, або 68,3 % [77,5 %] від кількості всіх осіб, на яких накладено адміністративне стягнення за порушення митних правил.

Упродовж 2024 р. на розгляд до місцевих загальних судів на виконання вимог Закону України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII «Про запобігання корупції» надійшло 5,7 тис. [2,9 тис.] **справ про вчинення корупційних правопорушень**, відповідальність за які передбачена КУпАП (глава 13-А «Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією», статті 172⁴–172⁹ КУпАП), що на 97,2 % більше, ніж у 2023 р. Усього у провадженні перебувало 6,1 тис. [3,4 тис.] справ цієї категорії.

Із винесенням постанови місцеві загальні суди **розглянули** 4,6 тис. [1,9 тис.] справ про адміністративні корупційні правопорушення, або 75,2 % [55 %] від кількості тих, що перебували на розгляді.

Місцеві загальні суди **закрили провадження** у справах про адміністративні корупційні правопорушення стосовно 1 тис. [972] осіб, що на 7,1 % більше. Проте їх частка від кількості осіб, щодо яких справи про адміністративні корупційні правопорушення розглянуто з винесенням постанови, зросла і становила 22,6 % [51,6 %]. У тому числі провадження у справах закрито у зв'язку з:

- відсутністю події та складу адміністративного правопорушення – стосовно 448 [495] осіб, або 43 % [50,9 %] від кількості осіб, щодо яких провадження у справах цієї категорії закрито;
- закінченням строків для накладення адміністративного стягнення, передбачених ст. 38 КУпАП, – стосовно 265 [368] осіб, або 25,5 % [37,9 %];
- за малозначністю вчиненого корупційного правопорушення звільнено від адміністративної відповідальності 283 [57] осіб, або 27,2 % [5,9 %].

Штраф накладено на 3,6 тис. [937] осіб, що збільшилося у 3,8 р. , їх частка

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2024 році

від кількості осіб, стосовно яких розглянуто справи про адміністративні корупційні правопорушення з винесенням постанови, також збільшилась і становила 77,6 % [49,7 %]. Загальна сума накладеного судами штрафу склала 5 млн 733 тис. грн, із них добровільно сплачено 3 млн 960 тис. грн, або 69,1 % [64,9 %] від суми накладеного. **Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю**, як додатковий вид адміністративного стягнення, призначено 6 [2] особам. **Конфіскацію** предметів, грошей (як додаткове стягнення) застосовано до 16 [7] осіб.

Станом на 31 грудня 2024 р. місцеві загальні суди не розглянули усього 89 тис. справ про адміністративні правопорушення, або 9,4 % [9,2 %] від кількості тих, що перебували у провадженні протягом минулого року.

На розгляд **до апеляційних загальних судів**²⁷ у 2024 р. **надійшло** 29,2 тис. [27,6 тис.] справ про адміністративні правопорушення за апеляційними скаргами на постанови місцевих загальних судів, що на 5,8 % більше, ніж у 2023 р. Усього у провадженні **перебувало** 33,2 тис. [31 тис.] таких справ.

За апеляційними скаргами **розглянуто** 23,7 тис. [22,2 тис.] справ про адміністративні правопорушення (на 6,7 % більше).

За результатами перегляду **скасовано і змінено** 6,4 тис. [6,4 тис.] постанов; у тому числі **скасовано** – 5,5 тис. [5,6 тис.] постанов; **змінено** – 874 [827] постанов. Відсоток скасованих і змінених постанов місцевих загальних судів у справах про адміністративні правопорушення (від загальної кількості ними ухвалених) залишився на рівні попереднього року і становив 0,8 % [0,8 %].

Скасовано постанови місцевих загальних судів у справах про адміністративні правопорушення:

- *із закриттям провадження* у справі скасовано 4,4 тис. [4,5 тис.] постанов, у тому числі через відсутність події і складу адміністративного правопорушення – 3,5 тис. [3,4 тис.] постанов;
- *із прийняттям нової постанови* скасовано 1,1 тис. [1,1 тис.] постанов;
- *у зв'язку із розглядом справи за відсутності особи або якщо немає підтвердження про своєчасне її сповіщення про час і місце розгляду справи* скасовано 411 [97] постанов.

Понад строки, встановлені КУпАП, апеляційні загальні суди розглянули 15,8 тис. [14 тис.] апеляційних скарг, що на 13,5 % більше, або 66,5 % [62,6 %] від усіх розглянутих скарг на постанови у справах про адміністративні правопорушення.

У тому числі у 2024 р. на розгляді апеляційних загальних судів перебувало 2,2 тис. [1,9 тис.] справ за апеляційними скаргами на постанови місцевих загальних судів **про порушення митних правил**. За результатами апеляційного перегляду **скасовано і змінено** 534 [388] постанов місцевих загальних судів у справах цієї категорії, або 11,2 % [7,1 %] від кількості винесених місцевими

²⁷ Статистичний звіт ДСА форми № 2-п «Звіт судів апеляційної інстанції щодо розгляду апеляційних скарг у справах про адміністративні правопорушення».

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2024 році

загальними судами постанов за порушення вимог МК.

За апеляційними скаргами на постанови місцевих загальних судів у справах **про корупційні правопорушення** (статті 172²–172⁹ КУпАП) у провадженні перебувало 551 [483] таких справи. Із них повернуто – 106 [87], або 19,2 % [18 %] від кількості тих, що перебували на розгляді. За апеляційними скаргами розглянуто 341 [317] справ **про корупційні правопорушення**. Апеляційними загальними судами за результатами перегляду **скасовано і змінено** 123 [102] постанови місцевих загальних судів у справах зазначеної категорії, що на 20,6 % більше; їх частка від загальної кількості винесених місцевими загальними судами постанов у справах про корупційні правопорушення також значно зросла і становила 2,7 % [5,3 %]. У тому числі **скасовано** 106 [93] постанови, із них: *із закриттям провадження у справі* – 87 [79], у тому числі через відсутність події і складу адміністративного правопорушення – 66 [55]; *із прийняттям нової постанови* – 18 [14].

Станом на 31 грудня 2024 р. апеляційні загальні суди усього не розглянули 4,5 тис. апеляційних скарг на постанови місцевих загальних судів у справах про адміністративні правопорушення, або 13,7 % [12,9 %] від кількості тих, що перебували на розгляді протягом року.

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2024 році

4.1. Розгляд загальними судами справ про порушення Правил дорожнього руху

№ з/п	Найменування показника	2023	2024	Динаміка %
А	Б	1	2	3
1	Надійшло справ за звітний період	899 263	845 758	-5,9
	у тому числі про порушення Правил дорожнього руху	333 819	333 524	-0,1
2	Перебувало на розгляді справ	970 570	926 414	-4,5
	у тому числі про порушення Правил дорожнього руху	370 081	374 265	1,1
	% – питома вага до загальної кількості адміністративних справ, що перебували на розгляді	38,1 %	40,4 %	
3	Повернуто справ	67 355	52 839	-21,6
	у тому числі про порушення Правил дорожнього руху	19 896	15 742	-20,9
4	Розглянуто справ із винесенням постанов	812 635	785 006	-3,4
	у тому числі про порушення Правил дорожнього руху	304 675	312 667	2,6
	% – питома вага до загальної кількості розглянутих адміністративних справ	37,5 %	39,8 %	
5	Залишок нерозглянутих справ на кінець звітного періоду	90 580	88 569	-2,2
	у тому числі про порушення Правил дорожнього руху	45 510	45 856	0,8
	% – питома вага до загальної кількості адміністративних справ, що залишилися нерозглянутими	50,2 %	51,8 %	
6	Кількість осіб, щодо яких розглянуто справи, – у с ь о г о	825 336	798 017	-3,3
	у тому числі про порушення Правил дорожнього руху	305 436	313 550	2,7
7	Закрито справи, у с ь о г о	223 496	199 297	-10,8
	у тому числі про порушення Правил дорожнього руху	57 724	49 834	-13,7
8	Кількість осіб, на яких накладено адміністративне стягнення	588 076	585 860	-0,4
	у тому числі про порушення Правил дорожнього руху	244 224	260 073	6,5
	% – питома вага до кількості осіб, на яких накладено адміністративне стягнення	41,5 %	44,4 %	
Види адміністративних стягнень, накладені на осіб:				
	– попередження	16 298	14 808	-9,1
	у тому числі за порушення Правил дорожнього руху	91	77	-15,4
	– штраф	548 675	554 598	1,1
	у тому числі за порушення Правил дорожнього руху	238 780	254 831	6,7
	– позбавлення спеціального права (основне та додаткове)	119 074	131 980	10,8
	у тому числі права керування транспортним засобом за порушення Правил дорожнього руху (основне та додаткове)	119 052	131 955	10,8
	– громадські роботи	5 466	3 960	-27,6
9	у тому числі за порушення Правил дорожнього руху	42	26	-38,1
	– суспільно корисні роботи	1 844	1 554	-15,7
	у тому числі за порушення Правил дорожнього руху	0	0	-
	– адміністративний арешт	4 950	4 386	-11,4
	у тому числі за порушення Правил дорожнього руху	1250	1 252	0,2
	– позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю (додаткове)	2	17	у 8,5 р.
	у тому числі за порушення Правил дорожнього руху	0	10	+
	- оплатне вилучення предмета (основне та додаткове)	750	796	6,1
	у тому числі за порушення Правил дорожнього руху (основне та додаткове)	718	779	8,5
	Сума накладеного судом штрафу (грн.)	5 786 095 881	10 013 785 532	73,1
	у тому числі за порушення Правил дорожнього руху	3 377 319 745	3 817 036 683	13,0
10	Сума штрафу, сплаченого добровільно (грн.)*	860 167 578	959 995 794	11,6
	у тому числі за порушення Правил дорожнього руху	539 179 290	621 130 648	15,2

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2024 році

Упродовж 2024 р. на розгляді місцевих загальних судів²⁸ перебувало 374 тис. [370 тис.] справ про порушення Правил дорожнього руху, статті 121–132¹ КУпАП (далі – Правила), що на 1,1 % більше порівняно з 2023 р.; проте їх частка від загальної кількості справ про адміністративні правопорушення, що перебували на розгляді місцевих загальних судів становила 40,4 % [38,1 %].

Із різних підстав місцеві загальні суди **закрили провадження** у 49,8 тис. [57,7 тис.] справах про порушення Правил, або 13,3 % [15,6 %] від справ про порушення Правил, що перебували на розгляді.

Із винесенням постанови **розглянуто** 314 тис. [305 тис.] справ про порушення Правил, що на 2,7 % більше; їх частка від кількості тих, що перебували на розгляді, становила 83,8 % [82,5 %].

За порушення Правил місцеві загальні суди застосували різні види стягнень до 260 тис. [244 тис.] правопорушників, або 44,4 % [41,5 %] від усіх осіб, на яких накладено адміністративне стягнення у справах про адміністративні правопорушення. Найпоширенішим видом серед адміністративних стягнень, застосованих до осіб за порушення Правил, був **штраф**. Так, у 2024 р. оштрафовано 255 тис. [239 тис.] осіб, що на 6,7 % більше; їх частка від кількості всіх осіб, на яких накладено адміністративне стягнення за порушення Правил, також дещо збільшилася і становила – 98 % [97,8 %]. Загальна сума накладеного штрафу становила 3 млрд 817 млн 037 тис. грн [3 млрд 377 млн 320 тис. грн], із яких добровільно сплачено 621 млн 131 тис. грн, або 16,3 % [16 %] від суми накладеного.

Позбавлення права керування транспортними засобами (як основний, так і додатковий вид адміністративного стягнення) за грубе або повторне, або за систематичне порушення порядку користування цим правом застосовано до 132 тис. [119 тис.] осіб, або 50,7 % [48,7 %] від тих осіб, на яких накладено адміністративне стягнення за порушення Правил. **Адміністративний арешт** за порушення Правил призначено 1,3 тис. [1,3 тис.] особам, або 0,5 % [0,5 %]. **Громадські роботи** місцеві загальні суди призначили 26 [42] особам, або 0,01 % [0,02 %] від кількості усіх осіб, на яких накладено адміністративне стягнення за порушення Правил. **Оплатне вилучення транспортного засобу** у його власника застосовано до 779 [718] осіб, або 0,3 % [0,3 %]. **Попередження** винесено 77 [91] особі, або 0,03 % [0,04 %].

За порушення водієм правил керування транспортним засобом, правил користування ременями безпеки або мотошоломами (**ст. 121 КУпАП**) накладено адміністративне стягнення на 1,5 тис. [1,4 тис.] осіб; їх частка від кількості всіх осіб, на яких накладено адміністративне стягнення за порушення Правил, становила 0,6 % [0,6 %]; штраф накладено на 1,2 тис. [1,1 тис.] осіб; місцеві загальні суди позбавили права керування транспортними засобами 810 [696] осіб; до 190 [154] осіб застосовано адміністративний арешт; оплатне вилучення

²⁸ Статистичний звіт ДСА форми № 1-п «Звіт судів першої інстанції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення».

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2024 році

транспортного засобу у його власника застосовано до 7 [8] осіб; громадські роботи призначено 17 [32] особам; попередження винесено 45 [42] особам.

За перевищення водіями транспортних засобів встановлених обмежень швидкості руху, проїзд на заборонний сигнал регулювання дорожнього руху та порушення інших правил дорожнього руху (ст. 122 КУпАП) накладено адміністративне стягнення на 796 [905] осіб; їх частка від кількості всіх осіб, на яких накладено адміністративне стягнення за порушення Правил, становила 0,3 % [0,4 %]. Із них позбавлено права керування транспортним засобом 28 [26] водіїв; штраф накладено на 770 [877] осіб.

За невиконання водіями вимог про зупинку (ст. 122² КУпАП) адміністративне стягнення накладено на 1,4 тис. [1,1 тис.] осіб, або 0,6 % [0,5 %] від кількості всіх осіб, на яких накладено адміністративне стягнення за порушення Правил. Штраф накладено на 1,4 тис. [1,1 тис.] осіб; права керування транспортними засобами позбавлено 170 [124] особи.

Через залишення місця дорожньо-транспортної пригоди (ст. 122⁴ КУпАП) адміністративне стягнення накладено на 8,5 тис. [7 тис.] осіб, або 3,3 % [2,8 %] від кількості всіх осіб, на яких накладено адміністративне стягнення за порушення Правил; штраф накладено на 8,3 тис. [6,7 тис.] осіб; адміністративний арешт – 15 [19] осіб; позбавлено права керування транспортними засобами 327 [296] осіб.

За порушення особами, які керують транспортними засобами, правил руху через залізничні переїзди (ст. 123 КУпАП) накладено адміністративне стягнення на 841 [1,1 тис.] осіб, або 0,3 % [0,4 %] від кількості всіх осіб, на яких накладено адміністративне стягнення за порушення Правил. У тому числі штраф накладено на 830 [1 тис.] осіб; позбавлено права керування транспортними засобами 7 [10] осіб; адміністративний арешт застосовано до 4 [2] осіб.

За порушення Правил, що спричинило пошкодження транспортних засобів, вантажу, автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів, дорожніх споруд чи іншого майна (ст. 124 КУпАП), накладено адміністративне стягнення на 97 тис. [90,4 тис.] осіб; позбавлено права керування транспортним засобом 964 [863] особи, або 1 % [1 %] від кількості тих, на яких накладено адміністративне стягнення саме за цей вид правопорушення; штраф накладено на 96 тис. [89,6 тис.] осіб.

За керування транспортним засобом особою, яка не має відповідних документів на право керування таким транспортним засобом або не пред'явила їх для перевірки, або стосовно якої встановлено тимчасове обмеження у праві керування транспортними засобами (ст. 126 КУпАП), накладено адміністративне стягнення на 33,3 тис. [26,3 тис.] осіб, що на 26,9 % більше порівняно з попереднім роком, або 12,8 % [10,8 %] від кількості всіх осіб, на яких накладено адміністративне стягнення за порушення Правил. У тому числі штраф накладено на 30,4 тис. [23,3 тис.] осіб; позбавлено права керування транспортними засобами 27 тис. [18,7 тис.] осіб; оплатне вилучення транспортного засобу у його власника застосовано до 475 [399] осіб.

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2024 році

За керування транспортними засобами або суднами особами, які перебувають у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції (ст. 130 КУпАП), накладено адміністративне стягнення на 116 тис. [115,3 тис.] осіб; проте їх частка від кількості всіх осіб, на яких накладено адміністративне стягнення за порушення Правил, зменшилась і становила 44,6 % [47,2 %]. У тому числі штраф накладено на 115 тис. [114,2 тис.] осіб; позбавлено права керування транспортним засобом 103 тис. [98,3 тис.] осіб, або 88,6 % [85,3 %] від кількості тих, на яких накладено адміністративне стягнення саме за цей вид правопорушення. Оплатне вилучення транспортного засобу у його власника застосовано до 297 [308] осіб; адміністративний арешт – до 1 тис. [1,1 тис.] осіб.

Станом на 31 грудня 2024 р. місцеві загальні суди не розглянули 45,9 тис. справ про порушення Правил, або 12,3 % [12,3 %] від кількості тих справ, що перебували на розгляді упродовж минулого року.

На розгляд **до апеляційних загальних судів**²⁹ у 2024 р. **надійшло** 22,4 тис. [21,5 тис.] справ про адміністративні правопорушення за апеляційними скаргами на постанови місцевих загальних судів у справах про порушення Правил, що на 4 % більше, ніж у 2023 р. Усього у провадженні **перебувало** 25,5 тис. [24,2 тис.] таких справ (на 5,3 % більше).

Зокрема на розгляд надійшло 16,9 тис. [17 тис.] апеляційних скарг на постанови місцевих загальних судів, винесених за результатами розгляду справ про адміністративні правопорушення, відповідальність за які передбачена **ст. 130 КУпАП**; їх частка від загальної кількості апеляційних скарг у справах про порушення Правил, що надійшли до апеляційних загальних судів, становила 75,4 % [77,9 %]. Розглянуто усього 13,9 тис. [13,8 тис.] скарг; із них залишено без змін – 11,5 тис. [10,8 тис.] постанов місцевих загальних судів, скасовано – 2,2 тис. [2,7 тис.] постанов, змінено – 233 [209] постанов.

Усього упродовж 2024 р. **розглянуто** 18,3 тис. [17,4 тис.] справ про адміністративні правопорушення за апеляційними скаргами на постанови місцевих загальних судів у справах про порушення Правил, або 71,7 % [71,9 %] від кількості справ цієї категорії, що перебували на розгляді апеляційних загальних судів. У тому числі **скасовано і змінено** 4 тис. [4,3 тис.] постанов місцевих загальних судів у справах про порушення Правил, або 1,3 % [1,4 %] від кількості ухвалених місцевими загальними судами постанов за порушення цих Правил; **залишено без зміни** – 14,3 тис. [13,1 тис.] постанов, що на 9,1 % більше порівняно з попереднім роком.

Станом на 31 грудня 2024 р. апеляційні загальні суди не розглянули 3,6 тис. справ про порушення Правил, або 14 % [13 %] від кількості тих справ, що перебували на розгляді упродовж минулого року.

²⁹ Статистичний звіт ДСА форми № 2-п «Звіт судів апеляційної інстанції щодо розгляду апеляційних скарг у справах про адміністративні правопорушення».

